

Petri hálók strukturális tulajdonságai Invariánsok és számításuk

dr. Bartha Tamás

Dr. Pataricza András

BME Méréstechnika és Információs Rendszerek Tanszék

Vizsgálati lehetőségek

Az elemzés mélysége szerint:

- Szimuláció
  - Állapottér bejárása
    - elérhetőségi gráf analízis
    - dinamikus (viselkedési) tulajdonságok
  - Strukturális tulajdonságok
    - invariáns analízis
- ha mindez nem vezet eredményre
- Algebrai közelítés, részleges döntés
-

Petri hálók strukturális tulajdonságai

Strukturális tulajdonságok

Petri hálóok kezdőállapot-független tulajdonságai:

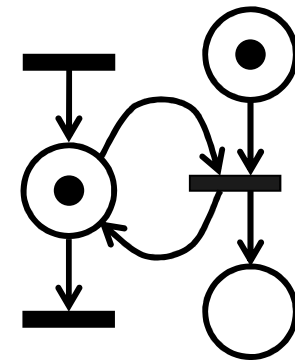
- Strukturális korlátosság
- Vezérelhetőség
- Konzervativitás
  - Hely invariáns,
P- (place) invariáns
- Strukturális élőség
- Ismételhetőség
- Konzisztencia
  - Tüzelési invariáns,
T- (transition) invariáns

Csak a háló struktúra határozza meg őket:

- vagy $\forall$ korlátos kezdő tokeneloszlásra igazak,
- vagy $\exists$ olyan korlátos kezdő tokeneloszlás, amire igazak

Állapotegyenlet

- Petri háló dinamikája: tokenek áramlanak
  - Kirchhoff egyenletekhez hasonló egyensúlyi egyenletek
- Előfeltétel (egyértelműség): tiszta Petri háló
  - Nincs olyan átmenet, amely egyazon helynek egyszerre bemenő és kimenő átmenete: $\forall t \in T : \bullet t \cap t \bullet = \emptyset$
  - Hurokél
    - a tüzeléskor a tokeneloszlás nem változik, de
    - a tüzelési feltételben szerepet játszik

Állapotegyenlet

- Tüzelési szekvencia: $M_{i_0} [\vec{\sigma} > M_{i_n}$

$$\vec{\sigma} = \langle M_{i_0} t_{i_1} M_{i_1} \dots t_{i_n} M_{i_n} \rangle = \langle t_{i_1} \dots t_{i_n} \rangle$$

- **Engedélyezés:**

– $t_{i,j}$ átmenet minden $p \in \bullet t_{i,j}$ bemenő helyén **elég** token

$$\forall t_{i_j} \in \vec{\sigma}, \forall p \in \bullet t_{i_j} : M_{i_{j-1}}(p) \geq w^-(p, t_{i_j}) = \mathbf{W}^{-\top} \vec{e}_{i_j}$$

Állapottrajektóriák

- **Állapotátmenet:**

- $t_{i,j}$ átmenet engedélyezett $\rightarrow$ tüzel

- minden $p \in \bullet t_{i,j}$ bemenő helyéről $w^-(p, t_{i,j})$ tokent vesz el
- minden $p \in t_{i,j} \bullet$ kimenő helyére $w^+(p, t_{i,j})$ tokent tesz ki

$$M_{i_j} = M_{i_{j-1}} - \mathbf{W}^{-T} \vec{e}_{i_j} + \mathbf{W}^{+T} \vec{e}_{i_j} = M_{i_{j-1}} + \mathbf{W}^T \vec{e}_{i_j}$$

- összeadva és átrendezve:

$$M_{i_0} [\vec{\sigma} > M_{i_n} \Rightarrow M_{i_n} - M_{i_0} = \mathbf{W}^T \vec{\sigma}_T]$$

- Tüzelési szám vektor: az egyes tranzíciók tüzeléseinek száma a tüzelési szekvenciában

Állapotegyenlet levezetése

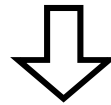
$$M_1 = M_0 + \mathbf{W}^T \vec{e}_{t_1}$$

$$M_2 = M_1 + \mathbf{W}^T \vec{e}_{t_2} = \overbrace{M_0 + \mathbf{W}^T \vec{e}_{t_1} + \mathbf{W}^T \vec{e}_{t_2}}^{M_1 \text{ behelyettesítésével}}$$

...

$$M_{n+1} = M_n + \mathbf{W}^T \vec{e}_{t_{n+1}} = M_0 + \mathbf{W}^T \vec{e}_{t_1} + \mathbf{W}^T \vec{e}_{t_2} + \dots + \mathbf{W}^T \vec{e}_{t_{n+1}}$$

...

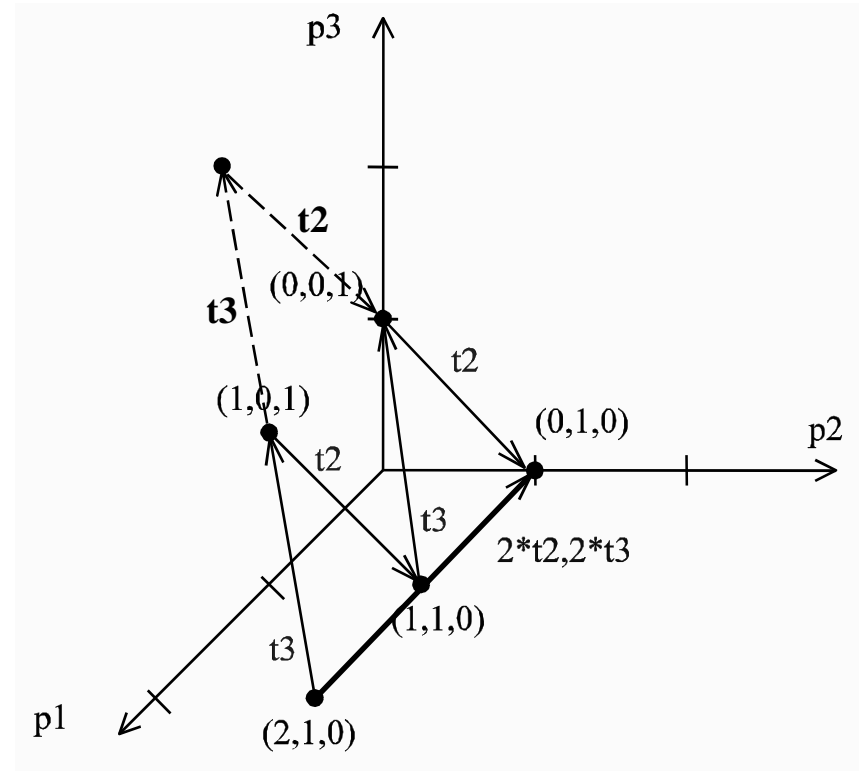
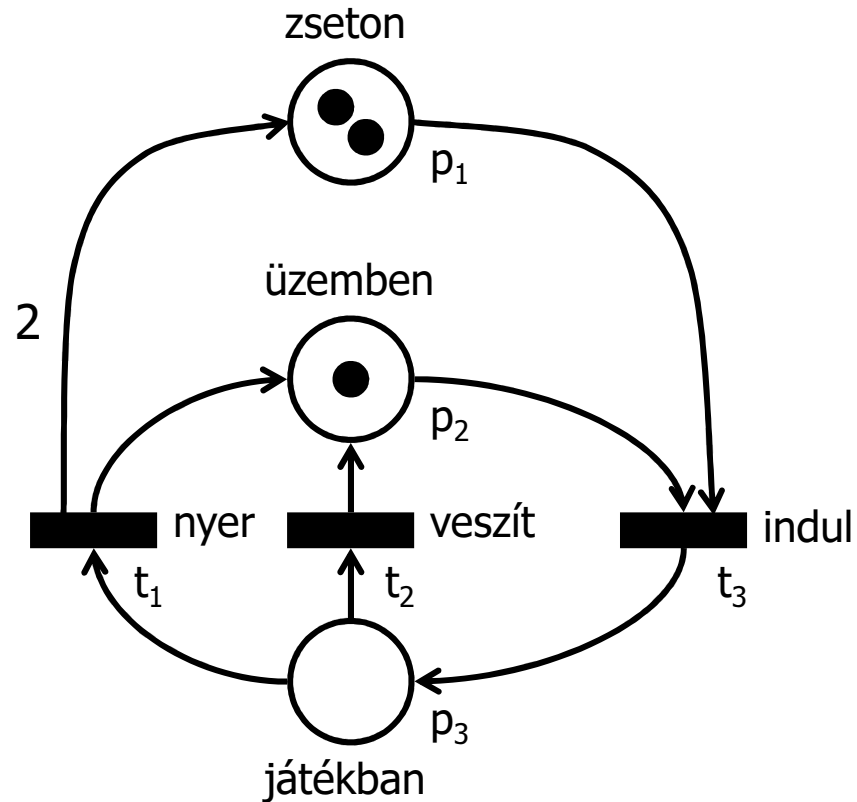

$$M_m = M_0 + \underbrace{\mathbf{W}^T \vec{e}_{t_1} + \mathbf{W}^T \vec{e}_{t_2} + \dots + \mathbf{W}^T \vec{e}_{t_m}}_{\text{összevonva}} = M_0 + \mathbf{W}^T \sum_{i=1}^m \vec{e}_{t_i}$$

$$M_m = M_0 + \mathbf{W}^T \vec{\sigma}_T \Rightarrow \boxed{M_m - M_0 = \mathbf{W}^T \vec{\sigma}_T}$$

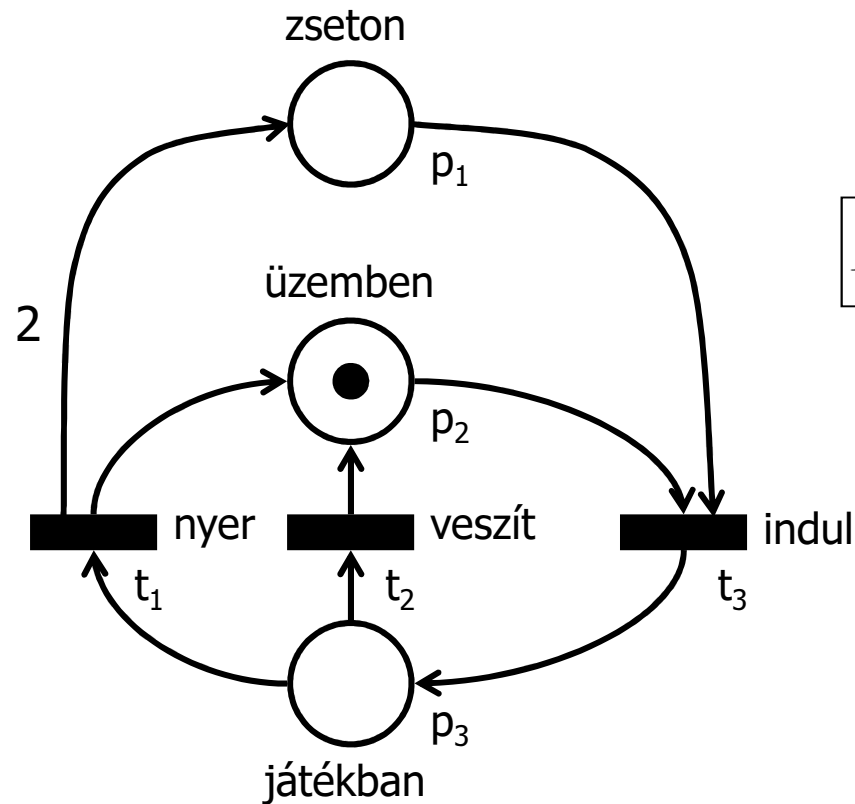

Állapotegyenlet és elérhetőség

- A **tüzelési szám vektorban** kevesebb az információ, mint a **tüzelési szekvenciában!**

Állapotegyenlet és elérhetőség

- Tokenmérleg teljesülése a tüzelésnek csak a **szükséges** feltétele!

$$M_{i_0} [\vec{\sigma} > M_{i_n} \Rightarrow M_{i_n} - M_{i_0} = \mathbf{W}^T \vec{\sigma}_T]$$

$$\mathbf{W}^T = \begin{matrix} & \mathbf{t}_1 & \mathbf{t}_2 & \mathbf{t}_3 \\ \mathbf{p}_1 & \begin{bmatrix} 2 & 0 & -1 \end{bmatrix} \\ \mathbf{p}_2 & \begin{bmatrix} 1 & 1 & -1 \end{bmatrix} \\ \mathbf{p}_3 & \begin{bmatrix} -1 & -1 & 1 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

$$(1, 1, 0)^T - (0, 1, 0)^T = \mathbf{W}^T \cdot (1, 0, 1)^T$$

t_1 és t_3 sem nem tüzelhető a $(0, 1, 0)$ kezdőállapotban!

Invariánsok fogalma

Tüzelési és hely invariáns

Tüzelési, avagy T-invariáns

A σ tüzelési szekvencia végrehajtása nem változtatja meg a tokeneloszlást:

$$\mathbf{W}^T \vec{\sigma}_T = 0$$

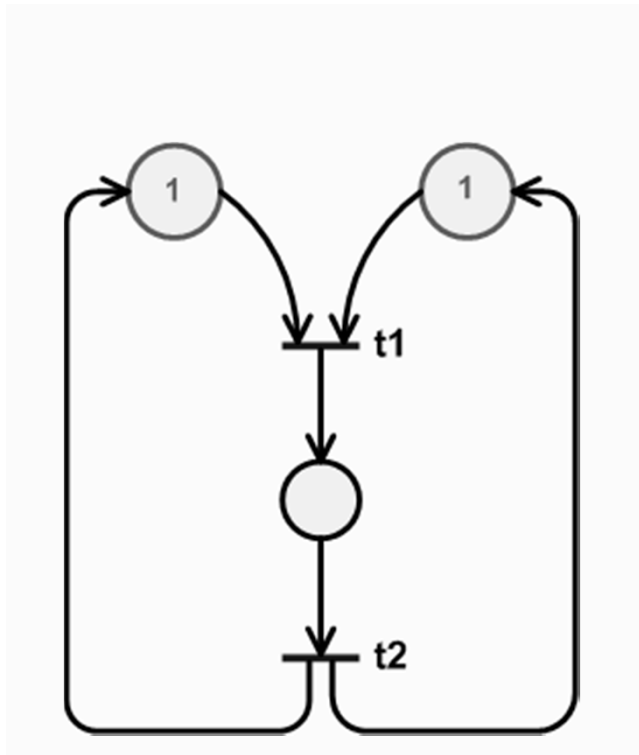
- Ciklus az állapottérben: $M_i [\vec{\sigma}_T > M_i$
  - ha σ_T szekvencia az M_j állapotból végrehajtható!

$$\forall t_{i_j} \in \vec{\sigma}, \forall p \in \{\bullet t_{i_j}\} : m_{i_{j-1}}(p) \geq w^-(p, t_{i_j}) = \mathbf{W}^{-T} \cdot \vec{e}_{i_j}$$

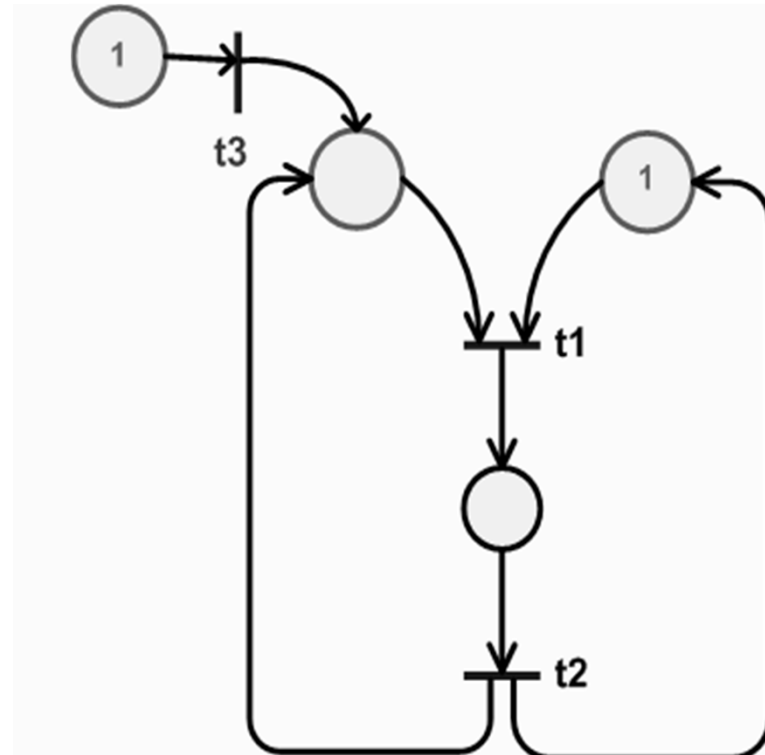
- Megjegyzés: bármely σ tüzelési szekvenciához található olyan M_0 kezdőállapot, amelyből σ végrehajtható
  - Pl. $M_0 \geq \mathbf{W}^{-T} \vec{\sigma}$ esetén induláskor annyira „teletömött”, hogy a σ tüzelési szekvencia által termelt tokenekre már nincs szükség!

Példa T-invariánsra

$t_1 - t_2$ után a tokeneloszlás ugyanez

$t_3 - t_1 - t_2$ tüzelési szekvencia nem ismételhető

T-invariánsok halmaza

$$\mathbf{W}^T \vec{\sigma}_T = 0$$

Homogén, lineáris egyenletrendszer

- egy megoldás többszöröse is megoldás
  - ha tüzelhető, akkor többször is befutja a ciklust
- megoldás összege is megoldás
  - ha tüzelhető, akkor több ciklus kombinációját futja be
- megoldások lineáris kombinációi is megoldások

Keressünk **BÁZIST!**

- az összes megoldást előállító minimális halmaz

Minimális T-invariáns

- A σ tüzelési szekvencia $\text{sup}(\sigma)$ **alapja**
  - azon átmenetek $T' = \{t_i \mid \sigma_i > 0\}$ részhalmaza, amelyek σ szekvenciában előfordulnak
- A σ_T tüzelési invariáns **minimális alapú**
  - ha nincs olyan T-invariáns, amelynek alapja σ_T alapjának valódi részhalmaza, vagy
  - ha részhalmaza azonos, annak tüzelési számai kisebbek

$$\boxed{\forall \sigma_T^1 : \mathbf{W}^T \sigma_T^1 = 0 \Rightarrow \left(\sigma_T^1 \geq \sigma_T \right) \vee \left(\text{sup}(\sigma_T) \not\subseteq \text{sup}(\sigma_T^1) \right)}$$

Hely, avagy P-invariáns

A μ_p súlyvektor által kijelölt helyeken a tokenek súlyozott összege nem változik:

$$\vec{\mu}_p^T M = \text{állandó}$$

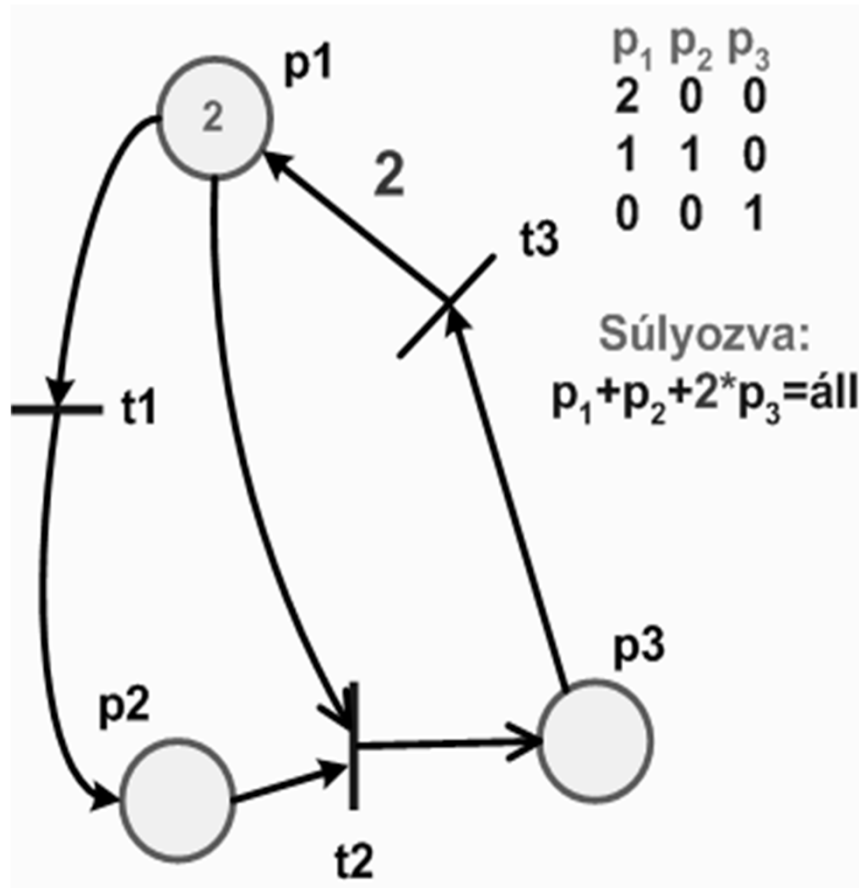
- A tokenek (egy része) a helyek egy részalmazában kering (pl. erőforrások nem fogynak, nem keletkeznek)

$$\left. \begin{aligned} M &= M_0 + \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \\ \underbrace{\vec{\mu}_p^T M}_{\vec{\mu}_p^T M = \vec{\mu}_p^T M_0 = \text{állandó}} &= \vec{\mu}_p^T M_0 + \vec{\mu}_p^T \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \\ \vec{\mu}_p^T \mathbf{W}^T \vec{\sigma} = 0 &\Rightarrow \vec{\mu}_p^T \mathbf{W}^T \equiv 0_{\forall \vec{\sigma}} \end{aligned} \right\} \mathbf{W} \vec{\mu}_p = 0$$

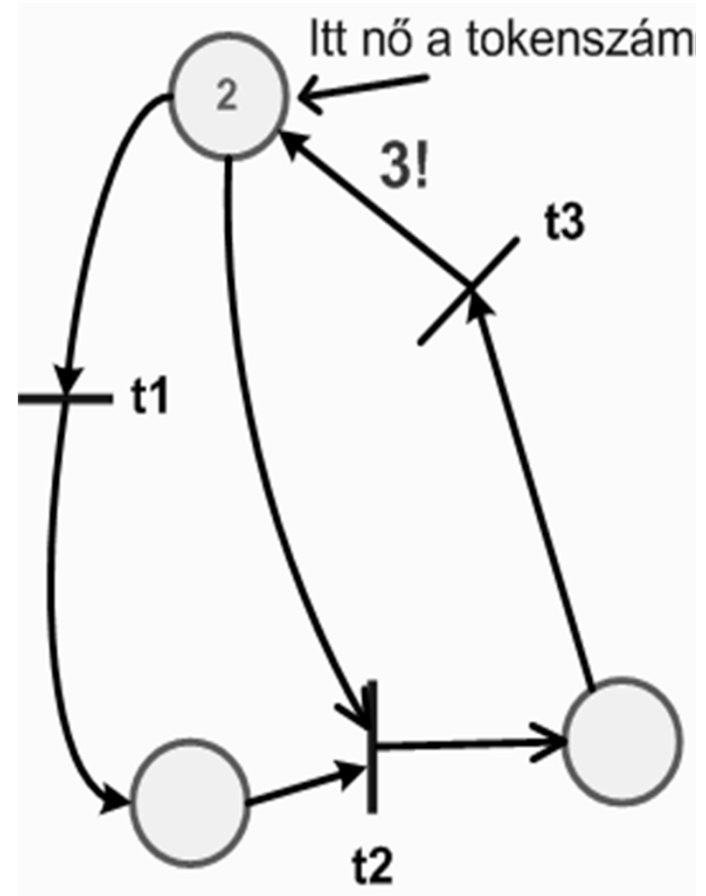

Példa P-invariánsra

P-invariáns p_1, p_2, p_3 -ra:

NEM P-invariáns:

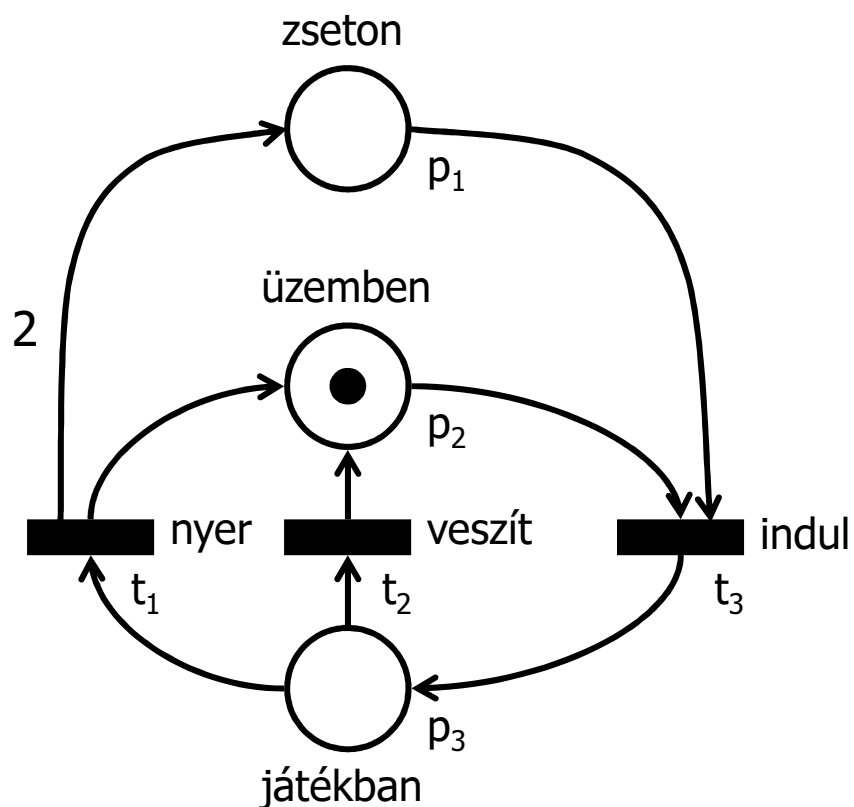

Invariánsok alkalmazásai

- T-invariánsok alkalmazásai
  - Termelési folyamat meghatározása
  - Szabályalapú rendszerek, diagnosztikai problémák
  - Dinamikus tulajdonságok
    - ciklikusan tüzelhető $\Leftrightarrow$ megfordíthatóság, visszatérő állapot
    - később is tüzelhető $\Leftrightarrow$ élő tulajdonság, holtpontmentesség
- P-invariánsok alkalmazásai
  - Véges automaták keresése $\rightarrow$ dekompozíció
  - Dinamikus tulajdonságok
    - token nem vész el $\Leftrightarrow$ élő tulajdonság, holtpontmentesség
    - token nem termelődik $\Leftrightarrow$ korlátosság

Invariánsok számítása

Van-e a példában invariáns?

- P-invariáns: $W \cdot \mu_P = 0$

$$W^T = \begin{matrix} & \begin{matrix} t_1 & t_2 & t_3 \end{matrix} \\ \begin{matrix} p_1 \\ p_2 \\ p_3 \end{matrix} & \begin{pmatrix} 2 & 0 & -1 \\ 1 & 1 & -1 \\ -1 & -1 & 1 \end{pmatrix} \end{matrix} \begin{matrix} \\ \times 1 \\ \times 1 \end{matrix}$$

$$W \cdot (0, 1, 1)^T = 0$$

- T-invariáns: $W^T \cdot \sigma_T = 0$

$$W^T = \begin{matrix} & \begin{matrix} t_1 & t_2 & t_3 \end{matrix} \\ \begin{matrix} p_1 \\ p_2 \\ p_3 \end{matrix} & \begin{pmatrix} 2 & 0 & -1 \\ 1 & 1 & -1 \\ -1 & -1 & 1 \end{pmatrix} \end{matrix} \begin{matrix} \\ \times 1 & \times 1 & \times 2 \end{matrix}$$

$$W^T \cdot (1, 1, 2)^T = 0$$

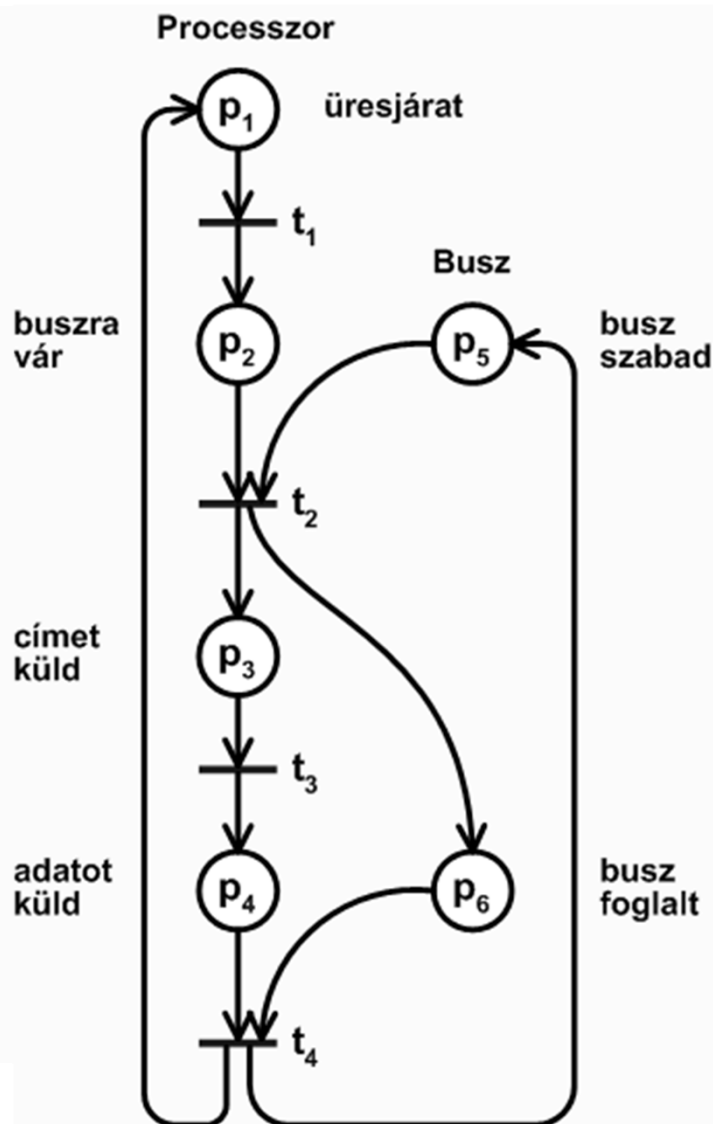
Megoldási módszerek

Kérdések:

- σ_T bázis komponenseinek értelmezési tartománya?
- a lineáris kombinációk együtthatóinak értelmezési tartománya?

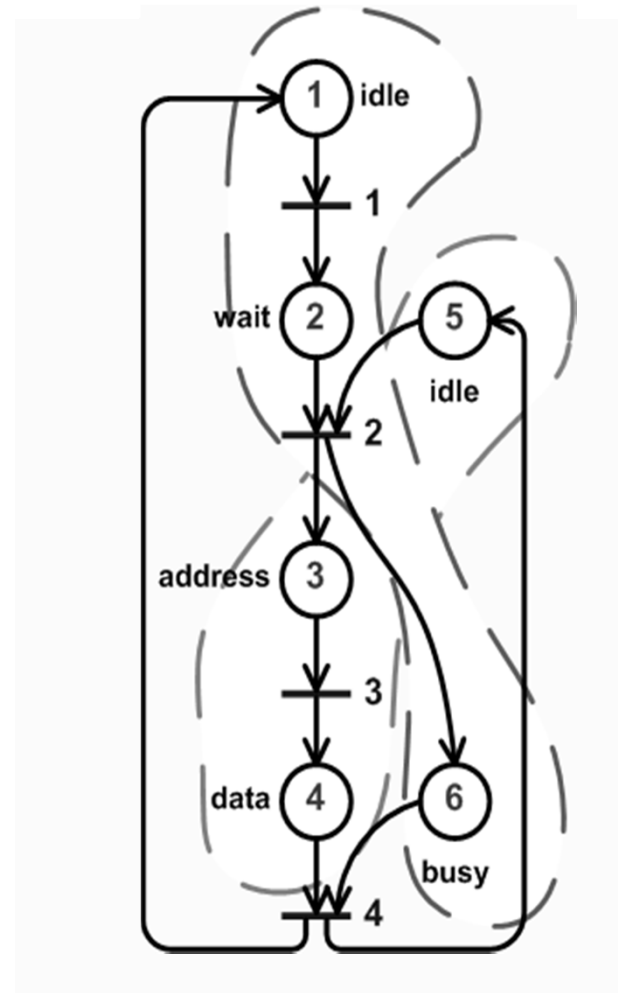
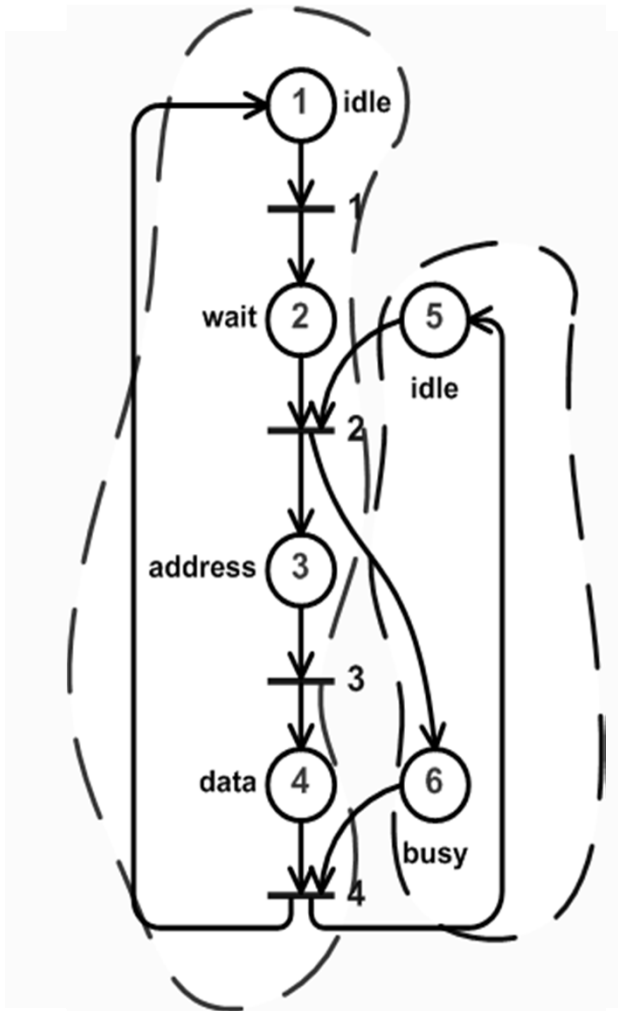
Szint	Tartomány	Együttható	Lineárisan független?	Egyértelmű?	Algoritmus
1	$x \in \mathbf{Z}$	$\mathbf{Q}$	Igen	Nem	Gauss elimináció
2	$x \in \mathbf{Z}$	$\mathbf{Z}$	Igen	Nem	Hermite redukció
3	$x \in \mathbf{N}_0$	$\mathbf{Q}_0$	Nem biztos	Igen	Martinez-Silva
4	$x \in \mathbf{N}_0$	$\mathbf{N}_0$	Nem biztos	Igen	Pascoletti
5	$x \in \mathbf{B}$	$\mathbf{B}$	Nem biztos	Igen	Jaxy

Példa: processzor adatátvitel

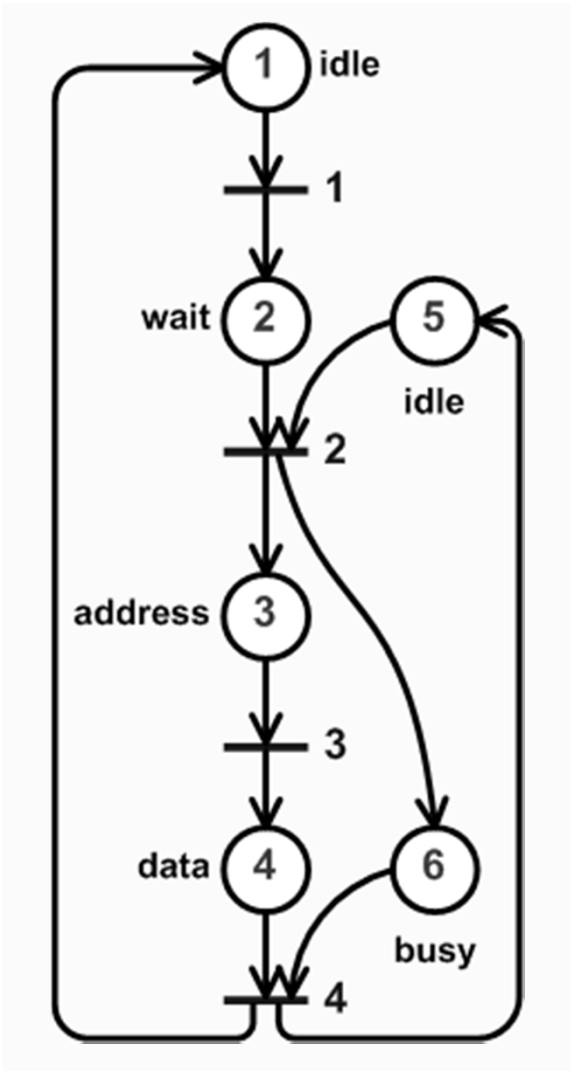
- Processzor
  - várakozik (idle - üresjárat)
  - busz hozzáférési jogot kér
  - címet tesz ki a címbuszra
  - adatot tesz ki az adatbuszra
- Busz(ok)
  - szabad (nem használja senki)
  - foglalt (processzor/periféria)
- Petri háló
  - $n = 4$ darab átmenet
  - $m = 6$ darab hely

Keressük meg fejben a megoldást!

Négy P invariáns található

Szomszédossági mátrixok

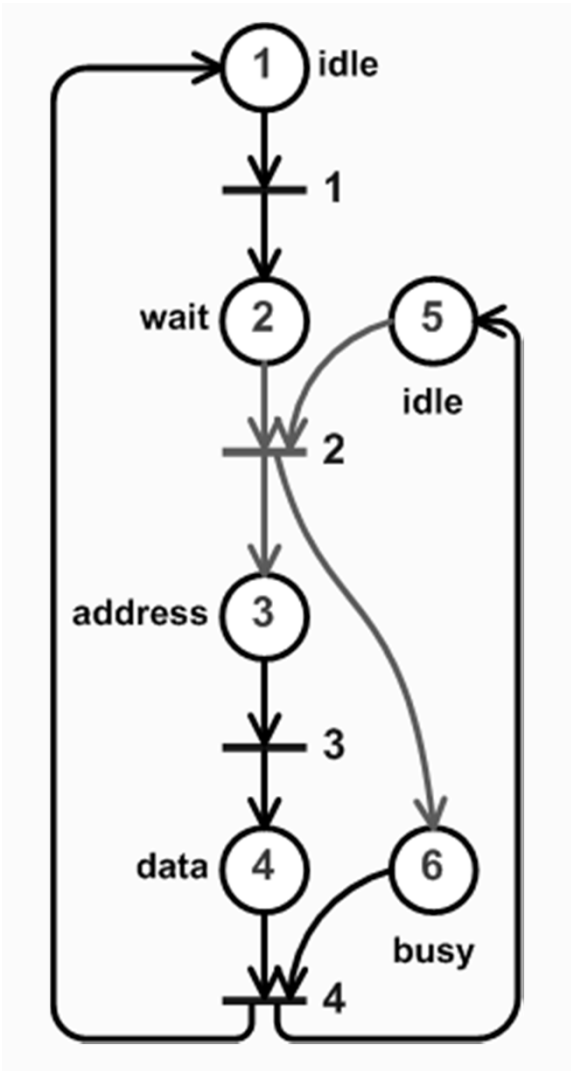

$$W^- = \begin{bmatrix} p_1 & p_2 & p_3 & p_4 & p_5 & p_6 & \\ \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{t}_1 \\ \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{t}_2 \\ \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{t}_3 \\ \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{t}_4 \end{bmatrix}$$

$$W^+ = \begin{bmatrix} p_1 & p_2 & p_3 & p_4 & p_5 & p_6 & \\ \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{t}_1 \\ \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{t}_2 \\ \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{t}_3 \\ \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{t}_4 \end{bmatrix}$$

Szomszédossági mátrixok

$$\mathbf{W}^T = \begin{bmatrix} \mathbf{t}_1 & \mathbf{t}_2 & \mathbf{t}_3 & \mathbf{t}_4 & \\ -1 & 0 & 0 & 1 & \mathbf{p}_1 \\ 1 & -1 & 0 & 0 & \mathbf{p}_2 \\ 0 & 1 & -1 & 0 & \mathbf{p}_3 \\ 0 & 0 & 1 & -1 & \mathbf{p}_4 \\ 0 & -1 & 0 & 1 & \mathbf{p}_5 \\ 0 & 1 & 0 & -1 & \mathbf{p}_6 \end{bmatrix}$$

Martinez-Silva algoritmus: inicializálás

$$i \leftarrow 1$$

$$T_i \leftarrow \{ t \in T \}$$

$$\mathbf{A} \leftarrow \mathbf{W}^T, \mathbf{D} \leftarrow \mathbf{1}_n \quad // \quad n = |P|$$

$$\mathbf{Q}_i \leftarrow [\mathbf{D} \mid \mathbf{A}] \quad // \quad \text{egységmátrix} + \text{szomszédossági mátrix}$$

$$L_p \leftarrow \text{a } \mathbf{Q}_i \text{ mátrix } p. \text{ sora}$$

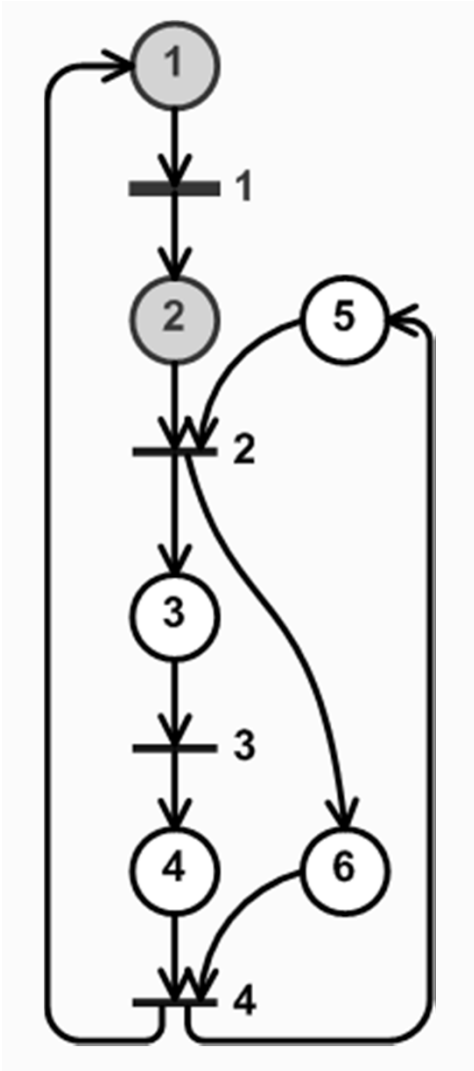
$$T_1 = \{ t_1, t_2, t_3, t_4 \}$$

$$\mathbf{Q}_1 = \left[\begin{array}{cccccc|cccc} \mathbf{e}_1 & \mathbf{e}_2 & \mathbf{e}_3 & \mathbf{e}_4 & \mathbf{e}_5 & \mathbf{e}_6 & \mathbf{t}_1 & \mathbf{t}_2 & \mathbf{t}_3 & \mathbf{t}_4 & \\ \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & -\mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{p}_1 \\ \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & -\mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{p}_2 \\ \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & -\mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{p}_3 \\ \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & -\mathbf{1} & \mathbf{p}_4 \\ \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & -\mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{p}_5 \\ \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & \mathbf{1} & \mathbf{0} & -\mathbf{1} & \mathbf{p}_6 \end{array} \right]$$

Martinez-Silva algoritmus: ciklus

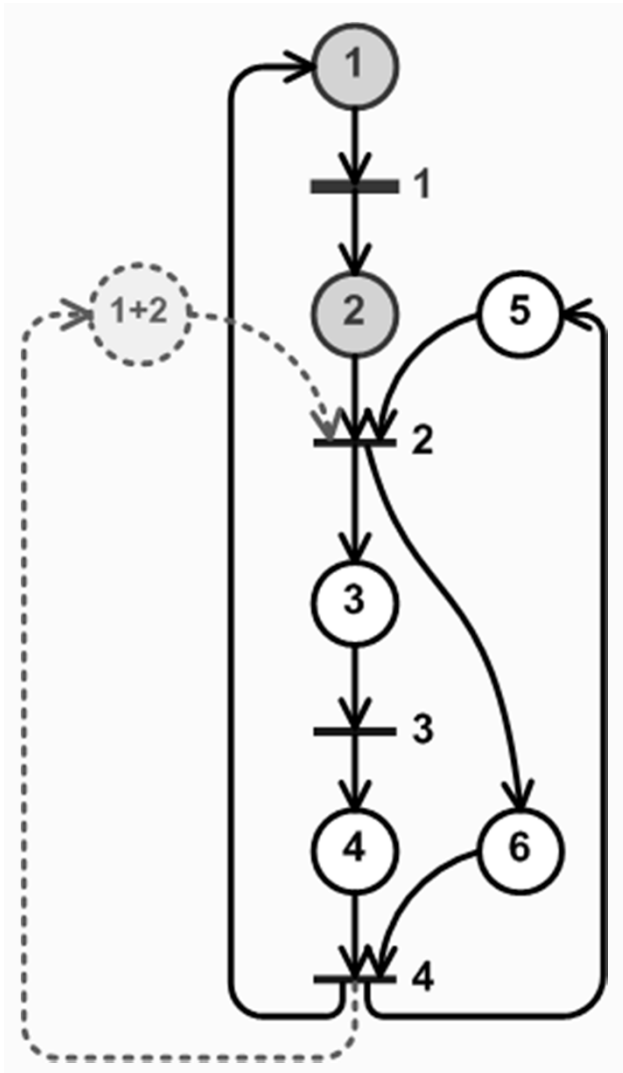
```
while  $\mathbf{A}_i \neq 0$   
  if  $t_j \in T_i$  // válasszunk egy eddig nem vizsgált oszlopot  
     $T_{i+1} \leftarrow T_i \setminus \{t_j\}$   
     $L_{\text{delete}} \leftarrow \emptyset$   
     $\mathbf{Q}_{i+1} \leftarrow \mathbf{Q}_i$   
    for all  $u, v: A_i(u, j) \neq 0 \wedge A_i(v, j) \neq 0 \wedge$   
       $\exists \lambda_u, \lambda_v \in \infty^+: \lambda_u A_i(u, j) + \lambda_v A_i(v, j) = 0$   
       $\mathbf{Q}_{i+1}$ -hez adjuk hozzá a  $\lambda_u L_u + \lambda_v L_v$  sort  
       $L_{\text{delete}} \leftarrow L_{\text{delete}} \cup \{L_u, L_v\}$   
    end for  
     $\mathbf{Q}_{i+1}$ -ből töröljük az  $L_{\text{delete}}$  halmazbeli sorokat  
     $i \leftarrow i + 1$   
end while
```

Martinez-Silva algoritmus: 1-1. lépés

$$Q_1 = \begin{bmatrix} e_1 & e_2 & e_3 & e_4 & e_5 & e_6 & t_1 & t_2 & t_3 & t_4 \\ 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 0 & 0 & 1 & p_1 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & 0 & 0 & p_2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & 0 & p_3 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & p_4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & -1 & 0 & 1 & p_5 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 0 & -1 & p_6 \end{bmatrix}$$

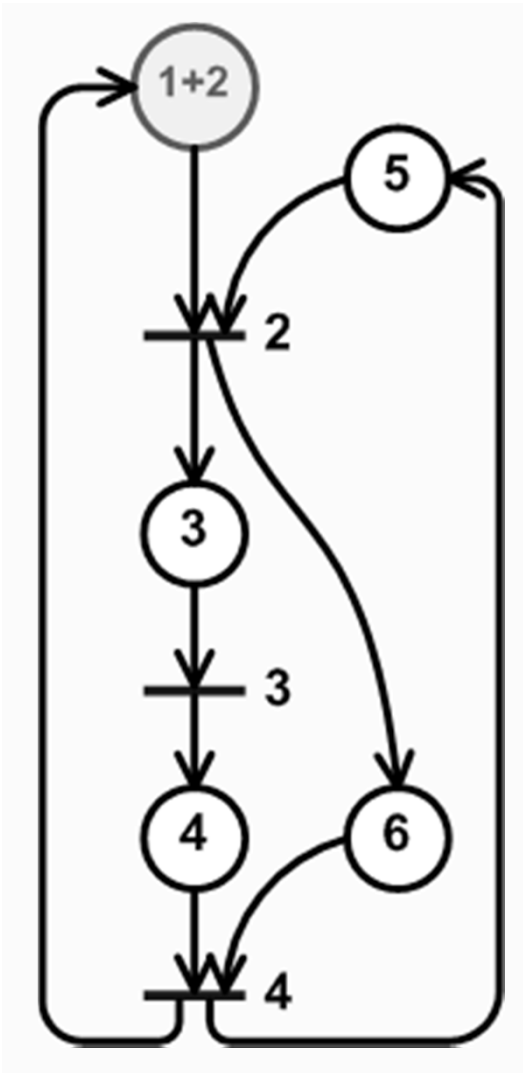
Martinez-Silva algoritmus: 1-2. lépés

$$Q_1 = \begin{bmatrix} e_1 & e_2 & e_3 & e_4 & e_5 & e_6 & t_1 & t_2 & t_3 & t_4 \\ 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 0 & 0 & 1 & p_1 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & 0 & 0 & p_2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & 0 & p_3 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & p_4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & -1 & 0 & 1 & p_5 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 0 & -1 & p_6 \end{bmatrix}$$

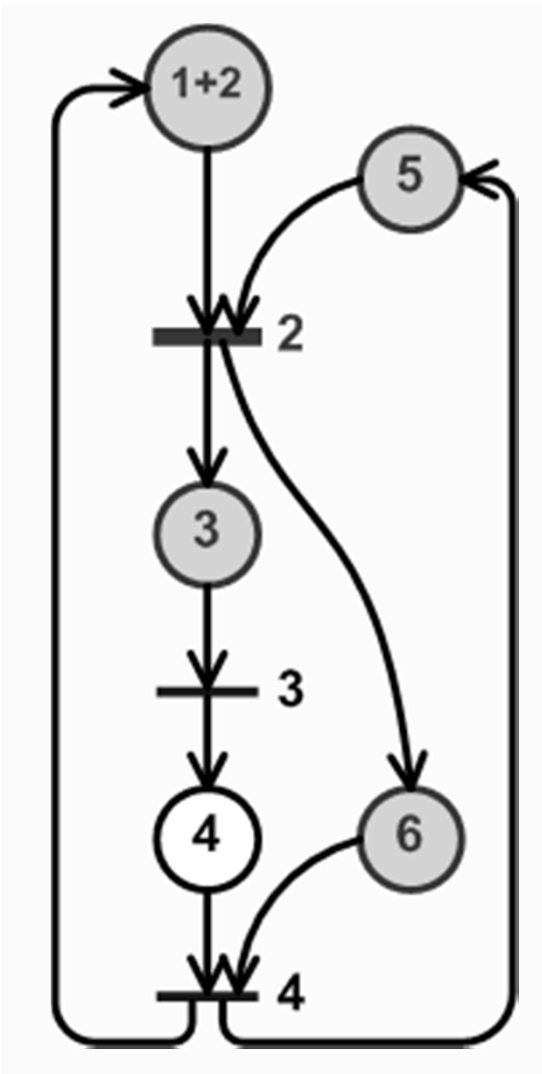
$$Q_1' = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 0 & 0 & 1 & p_1 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & 0 & 0 & p_2 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & 0 & p_3 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & p_4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & -1 & 0 & 1 & p_5 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 0 & -1 & p_6 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 0 & 1 & p_{1+2} \end{bmatrix}$$

Martinez-Silva algoritmus: 1. részeredmény

$$Q_1'' = \left[\begin{array}{cccccc|cccc} e_1 & e_2 & e_3 & e_4 & e_5 & e_6 & t_1 & t_2 & t_3 & t_4 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & 0 & p_3 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & p_4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & -1 & 0 & 1 & p_5 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 0 & -1 & p_6 \\ \hline 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 0 & 1 & p_{1+2} \end{array} \right]$$

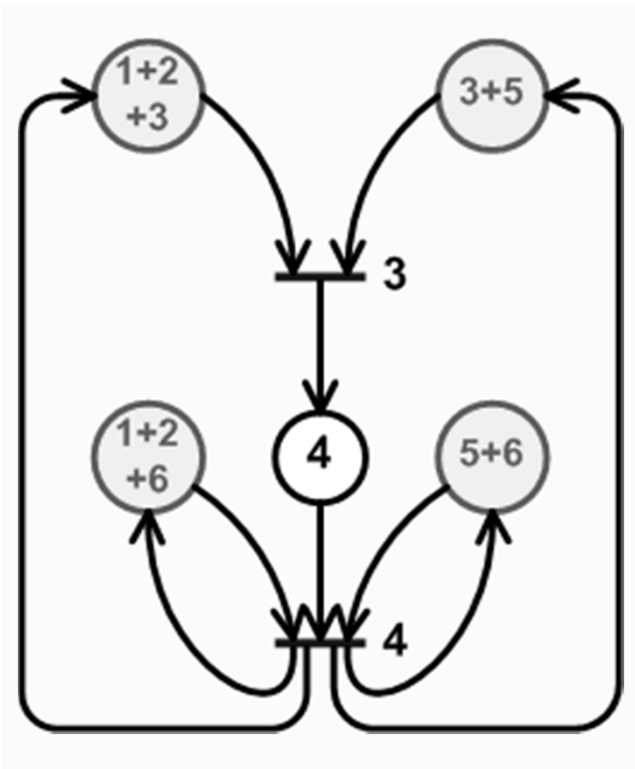
Martinez-Silva algoritmus: 2-1, 2-2. lépés

$$Q_2 = \left[\begin{array}{cccccc|cccc} e_1 & e_2 & e_3 & e_4 & e_5 & e_6 & t_1 & t_2 & t_3 & t_4 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & 0 & p_3 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & p_4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & -1 & 0 & 1 & p_5 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 0 & -1 & p_6 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 0 & 1 & p_{1+2} \end{array} \right]$$

$$Q_2' = \left[\begin{array}{cccccc|cccc} 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & 0 & p_3 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & p_4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & -1 & 0 & 1 & p_5 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 0 & -1 & p_6 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 0 & 1 & p_{1+2} \\ 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & p_{1+2+3} \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & p_{3+5} \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & p_{1+2+6} \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & p_{5+6} \end{array} \right]$$

Martinez-Silva algoritmus: 2. részeredmény

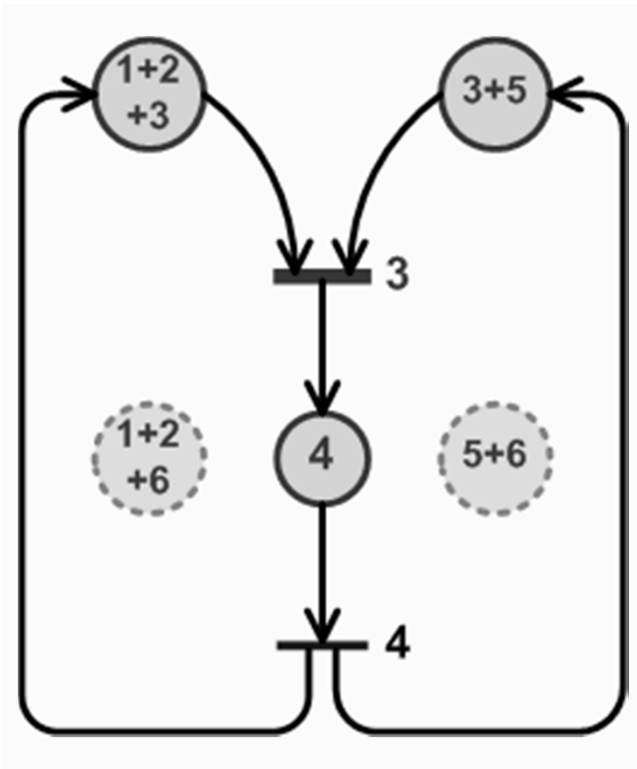

$Q_2'' =$

e_1	e_2	e_3	e_4	e_5	e_6	t_1	t_2	t_3	t_4	
0	0	0	1	0	0	0	0	1	-1	p_4
1	1	1	0	0	0	0	0	-1	1	p_{1+2+3}
0	0	1	0	1	0	0	0	-1	1	p_{3+5}
1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	p_{1+2+6}
0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	p_{5+6}

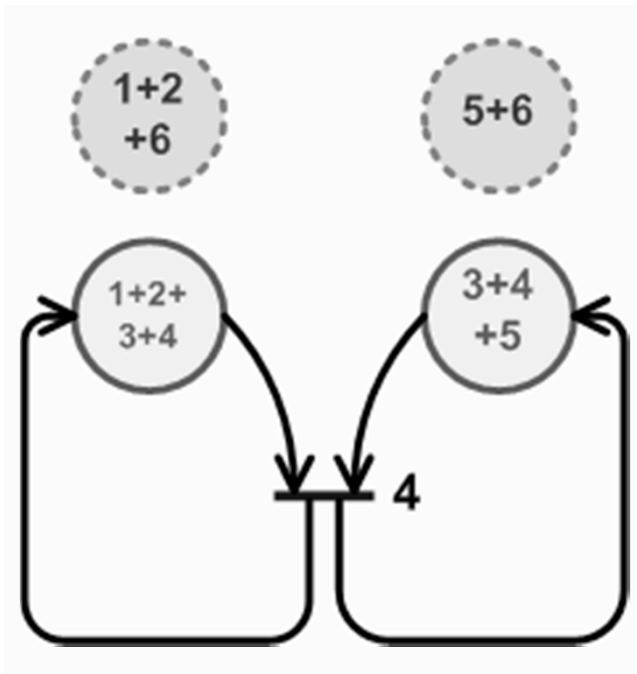
Martinez-Silva algoritmus: 3-1, 3-2. lépés

$$Q_3 = \left[\begin{array}{cccccc|cccc} e_1 & e_2 & e_3 & e_4 & e_5 & e_6 & t_1 & t_2 & t_3 & t_4 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & p_4 \\ 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & p_{1+2+3} \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & p_{3+5} \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & p_{1+2+6} \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & p_{5+6} \end{array} \right]$$

$$Q_3' = \left[\begin{array}{cccccc|cccc} 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & -1 & p_4 \\ 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & p_{1+2+3} \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & p_{3+5} \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & p_{1+2+6} \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & p_{5+6} \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & p_{1+2+3+4} \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & p_{3+4+5} \end{array} \right]$$

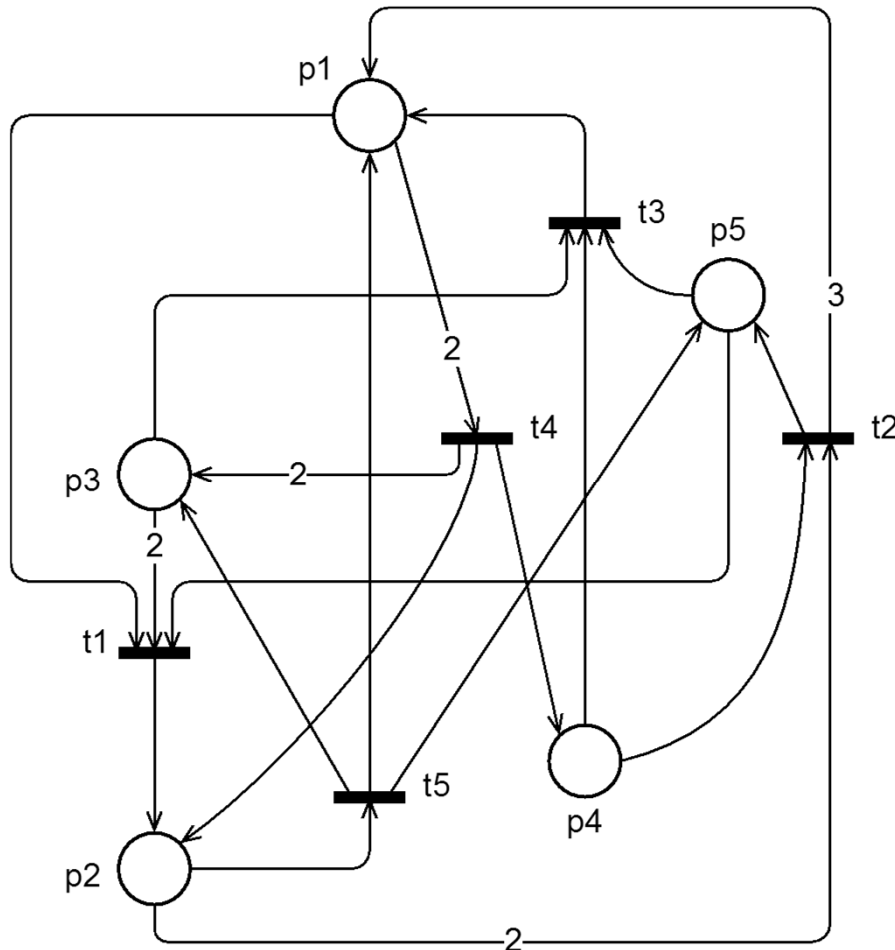
Martinez-Silva algoritmus: végeredmény

$$Q_3'' = \left[\begin{array}{cccccc|cccc} e_1 & e_2 & e_3 & e_4 & e_5 & e_6 & t_1 & t_2 & t_3 & t_4 & \\ \hline 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & p_{1+2+6} \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & p_{5+6} \\ 1 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & p_{1+2+3+4} \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & p_{3+4+5} \end{array} \right]$$

- Invariánsok:
  - a végső $Q_m = [D_m | 0]$ mátrix alapján a D_m mátrix soraiban található együtthatók
- Kiszámított P (hely) -invariánsok:
  1. $m(p_1) + m(p_2) + m(p_6) = 1$
  2. $m(p_5) + m(p_6) = 1$
  3. $m(p_1) + m(p_2) + m(p_3) + m(p_4) = 1$
  4. $m(p_3) + m(p_4) + m(p_5) = 1$

Összetettebb példa

Kiindulás

	p_1	p_2	p_3	p_4	p_5							
t_1	1	0	0	0	0	-1	1	-2	0	-1	s_{11}	X (törölni)
t_2	0	1	0	0	0	3	-2	0	-1	1	s_{12}	X
t_3	0	0	1	0	0	1	0	-1	-1	-1	s_{13}	X
t_4	0	0	0	1	0	-2	1	2	1	0	s_{14}	X
t_5	0	0	0	0	1	1	-1	1	0	1	s_{15}	X

1. lépés

(5. oszlop szerint dolgozunk)

1	1	0	0	0	0	2	-1	-2	-1	0	$(11+12)$
0	1	1	0	0	0	4	-2	-1	-2	0	$(12+13)$
1	0	0	0	1	0	0	0	-1	0	0	$(11+15)$
0	0	1	0	1	0	2	-1	0	-1	0	$(13+15)$

(törölés és újrendezés)

2. lépés előtt

0	0	0	1	0	0	-2	1	2	1	0	s_{21}	X
1	1	0	0	0	0	2	-1	-2	-1	0	s_{22}	X
0	1	1	0	0	0	4	-2	-1	-2	0	s_{23}	X
1	0	0	0	1	0	0	0	-1	0	0	s_{24}	X
0	0	1	0	1	0	2	-1	0	-1	0	s_{25}	X

2. lépés előtt

(4. oszlop szerint dolgozunk)

1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	$(21+22)$
0	0	1	1	1	0	0	0	2	0	0	$(21+25)$
0	1	1	2	0	0	0	0	3	0	0	$(2*21+23)$

(törölés és újrendezés)

3. lépés előtt

1	0	0	0	1	0	0	-1	0	0	0	s_{31}	X
1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	s_{32}	X
0	0	1	1	1	0	0	0	2	0	0	s_{33}	X
0	1	1	2	0	0	0	0	3	0	0	s_{34}	X

3. lépés

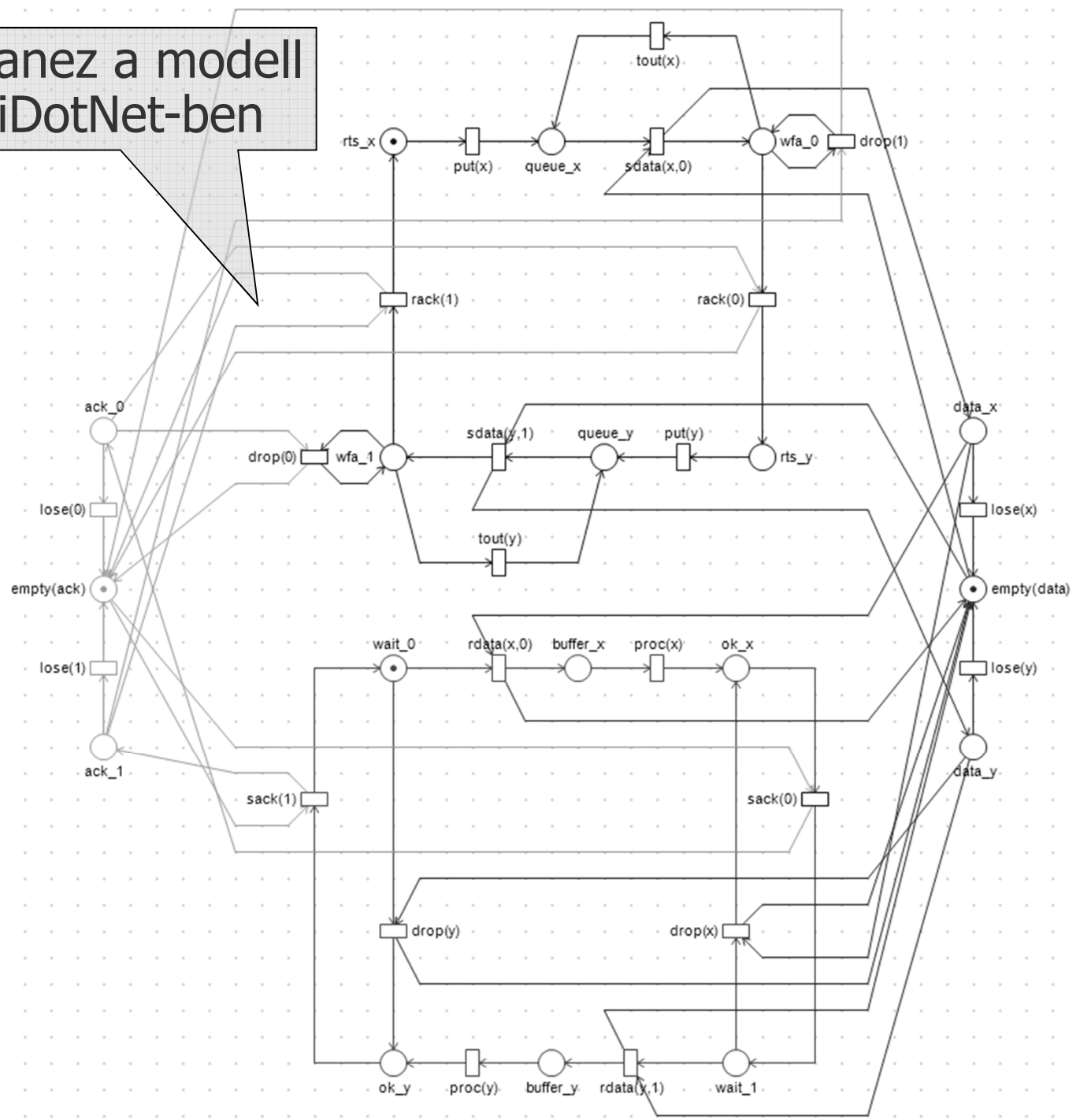
(3. oszlop szerint dolgozunk)

2	0	1	1	3	0	0	0	0	0	0	$(2*31+33)$
3	1	1	2	3	0	0	0	0	0	0	$(3*31+34)$

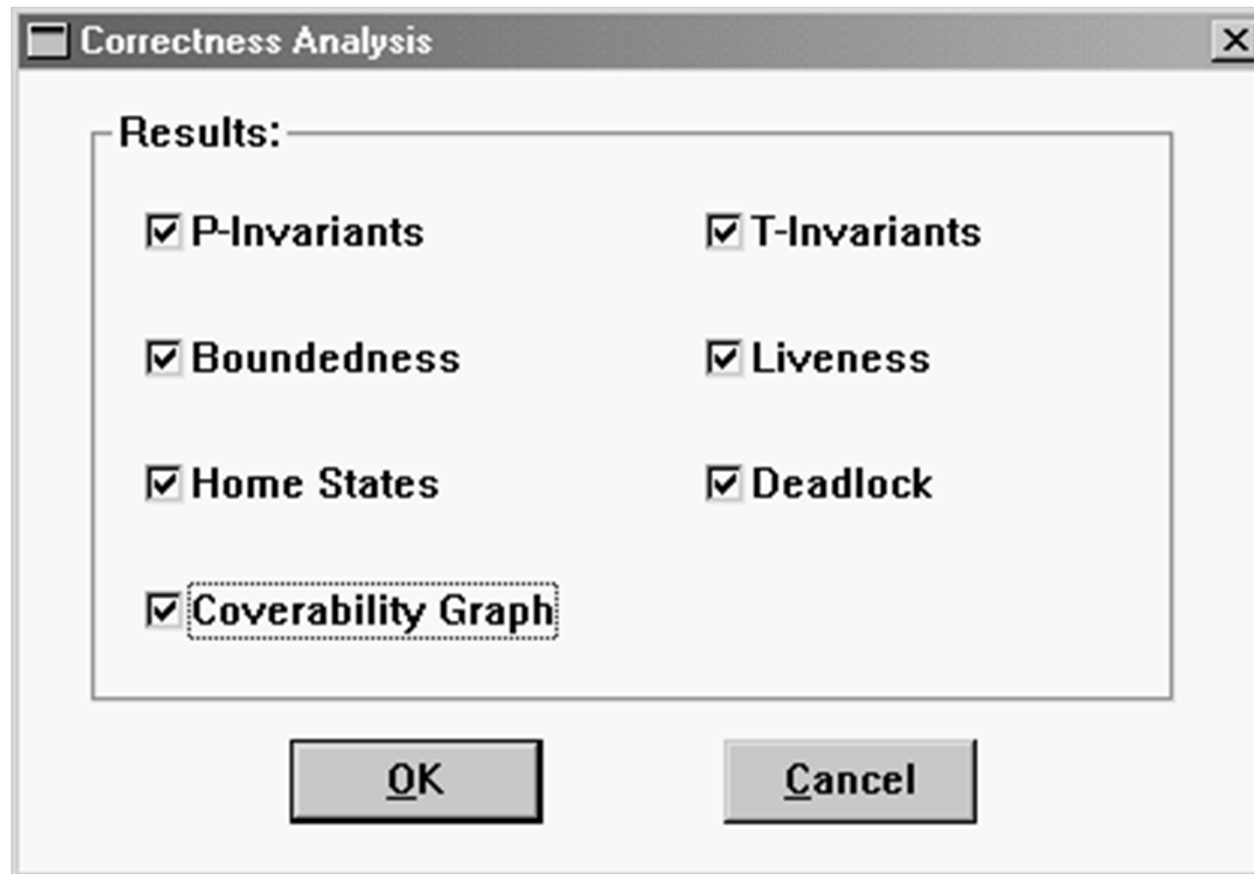
Példa Petri-háló modell analízisére

Alternáló bit protokoll

- Ugyanez a modell PetriDotNet-ben

DNAnet analízis eszköztár

PetriDotNet analízis eredmények

CTL MODEL CHECKING
 Expression: $AG(EF(AlterBit.ok_y > 0))$
 Model: AlterBit
 Result: True
 Runtime: 0,02 s

Háló tulajdonságai

A(z) AlterBit háló tulajdonságai

Dinamikus tulajdonságok

Állapotok száma:	108
Korlátosság:	korlátos
	1-korlátos (biztos háló)
Holtpontmentesség:	holtpontmentes
Megfordíthatóság:	megfordítható
Perszisztencia:	nem perszisztens
Korlátos fairség:	a háló korlátozottan fair (B-fair)

Strukturális tulajdonságok

Legszűkebb alosztály:	Petri-háló
Tisztaság:	nem tiszta (van hurokél)

Elérhetőség vizsgálata: [CTL-kifejezés vizsgálata;](#)
Elérhetőségi gráf mentése: [Szomszédossági mátrix mentése;](#)
T-invariánsok keresése; [P-invariánsok keresése;](#)
Helyek tokenkorlátjainak kiírása;

DNAnet: Hely invariánsok

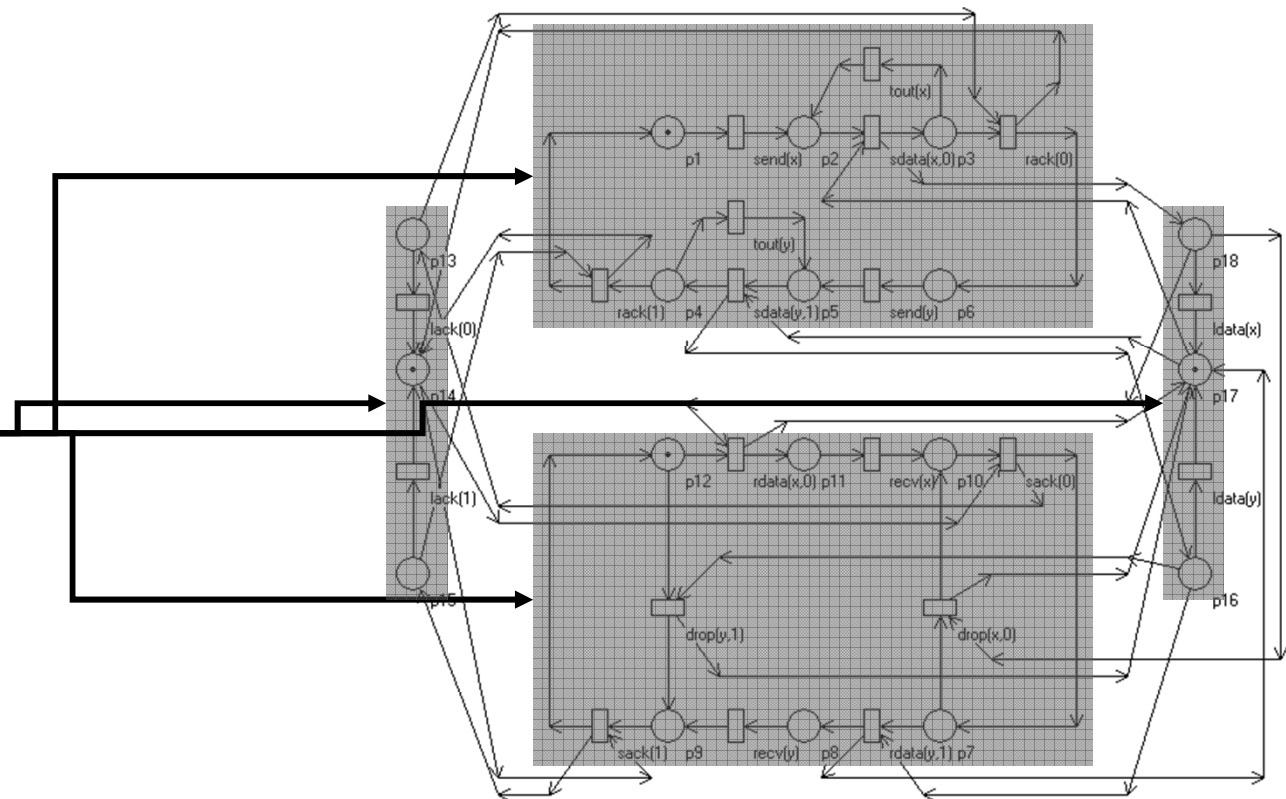
P-invariants:

1	0	0	0	(main.p1)
1	0	0	0	(main.p2)
1	0	0	0	(main.p3)
1	0	0	0	(main.p4)
1	0	0	0	(main.p5)
1	0	0	0	(main.p6)
0	1	0	0	(main.p7)
0	1	0	0	(main.p8)
0	1	0	0	(main.p9)
0	1	0	0	(main.p10)
0	1	0	0	(main.p11)
0	1	0	0	(main.p12)
0	0	1	0	(main.p13)
0	0	1	0	(main.p14)
0	0	1	0	(main.p15)
0	0	0	1	(main.p16)
0	0	0	1	(main.p17)
0	0	0	1	(main.p18)

ie.

$M(\text{main.p1}) + M(\text{main.p2}) + M(\text{main.p3}) + M(\text{main.p4}) + M(\text{main.p5}) + M(\text{main.p6})$
 $M(\text{main.p7}) + M(\text{main.p8}) + M(\text{main.p9}) + M(\text{main.p10}) + M(\text{main.p11}) + M(\text{main.p12})$
 $M(\text{main.p13}) + M(\text{main.p14}) + M(\text{main.p15})$
 $M(\text{main.p16}) + M(\text{main.p17}) + M(\text{main.p18})$

All places are covered by P-invariants.

DNAet: Tüzelési invariánsok → hibás modell!

hibátlan végrehajtás

adatvesztés

nyugtázás vesztes

kétszeres nyugtázás vesztes (nem tüzelhető)

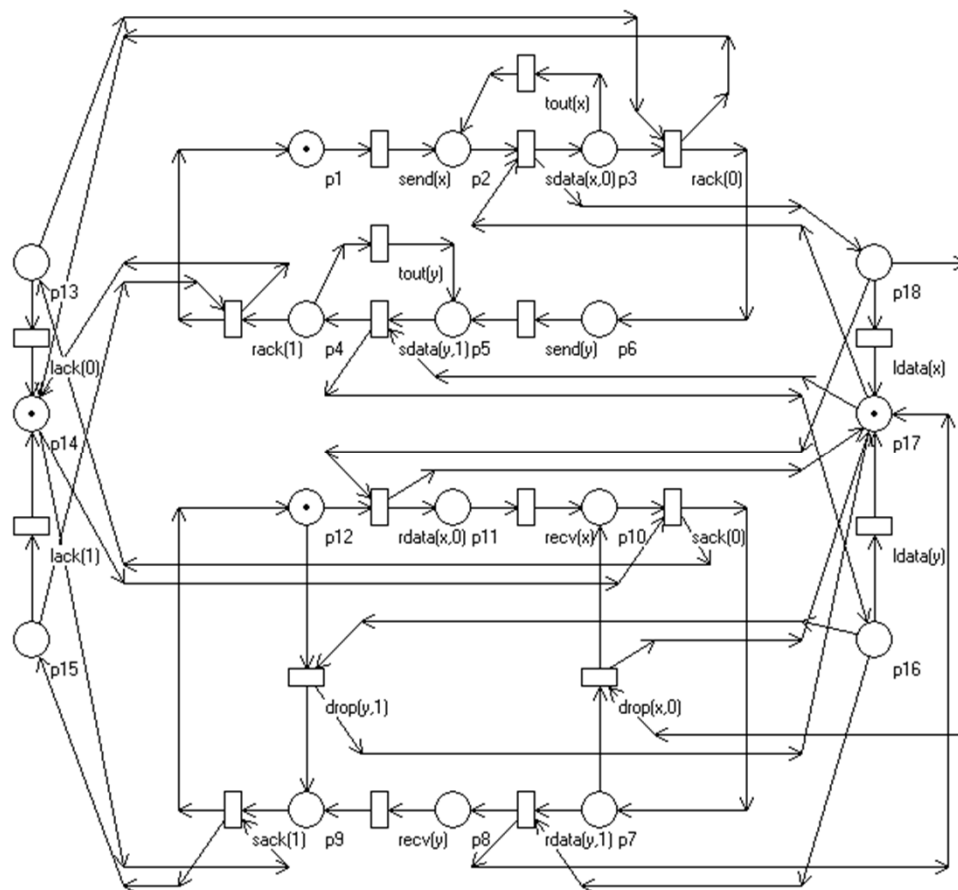
elkésett nyugta feldolgozás

invariants

1	0	0	0	0	0	1
1	0	1	1	1	0	1
1	0	0	0	0	0	1
1	0	0	0	0	0	1
1	1	0	0	1	1	1
1	0	0	0	0	0	1
0	0	1	1	1	0	0
0	1	0	0	1	1	0
1	0	0	0	1	1	1
1	0	0	0	1	0	0
1	0	0	0	1	0	0
1	0	0	1	1	0	1
1	0	0	0	1	0	0
1	0	0	0	1	0	0
0	0	0	1	1	0	0
0	0	0	0	1	1	0
0	1	0	0	0	0	0
0	0	1	0	0	0	0
0	0	0	1	0	0	1
0	0	0	0	0	1	1

```

(main.send(x))
(main.sdata(x,0))
(main.rack(0))
(main.send(y))
(main.sdata(y,1))
(main.rack(1))
(main.tout(x))
(main.tout(y))
(main.sack(1))
(main.recv(y))
(main.rdata(y,1))
(main.sack(0))
(main.recv(x))
(main.rdata(x,0))
(main.lack(0))
(main.lack(1))
(main.ldata(y))
(main.ldata(x))
(main.drop(x,0))
(main.drop(y,1))
    
```


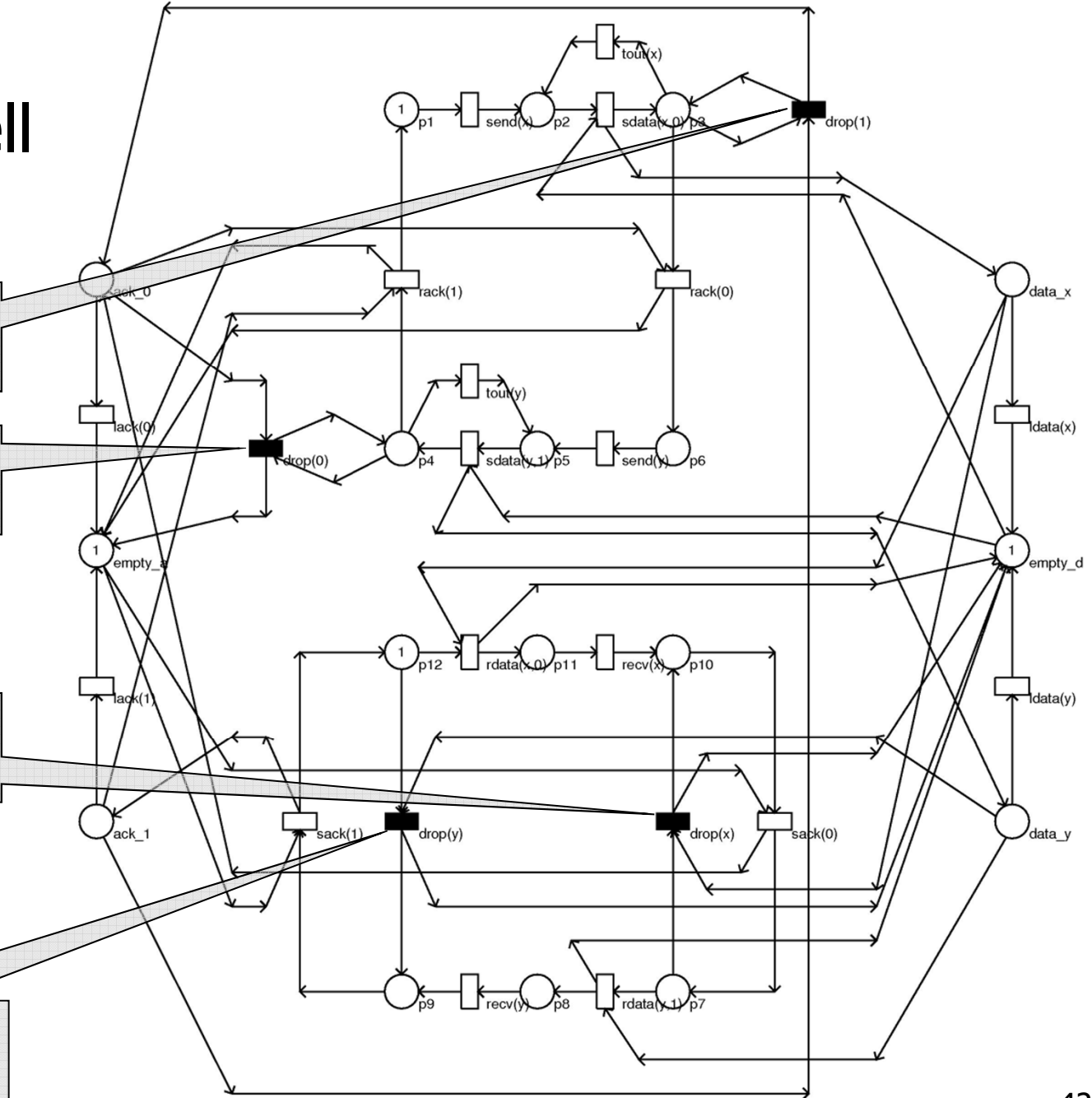
DNAet: javított modell

- Hibás bittel jelölt nyugta eldobása

- Hibás bittel jelölt nyugta eldobása

- Hibás bittel jelölt üzenet eldobása

- Hibás bittel jelölt üzenet eldobása

DNAet: Tüzelési invariánsok, javított modell

1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	(main.drop(y))
0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	(main.drop(x))
1	0	1	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	(main.drop(0))
1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	(main.drop(1))
0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	(main.send(x))
0	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	(main.sdata(x,0))
0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	(main.rack(0))
0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	(main.send(y))
1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	2	0	1	1	(main.sdata(y,1))
0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	(main.rack(1))
0	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	1	1	1	(main.tout(x))
1	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1	(main.tout(y))
1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	2	0	1	1	(main.sack(1))
0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	1	(main.recv(y))
0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	1	(main.rdata(y,1))
0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0	1	1	1	(main.sack(0))
0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	1	(main.recv(x))
0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	1	(main.rdata(x,0))
0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	1	(main.lack(0))
0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	(main.lack(1))
0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(main.ldata(y))
0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	(main.ldata(x))

INA: Invariánsok

```
alterbit.pin
File Search Options Help
place invariants basis of net 0.alterbit :
=====
Nr.      0  1  2  3  4  5  6  7  8  9 10 11 12 13 14 15 16 17
-----
1 |      1  1  1  1  1  1  0  0  0  0  0  0  0  0  0  0  0  0 +
2 |      0  0  0  0  0  0  1  1  1  1  1  1  0  0  0  0  0  0 +
3 |      0  0  0  0  0  0  0  0  0  0  0  0  1  1  1  0  0  0 +
4 |      0  0  0  0  0  0  0  0  0  0  0  0  0  0  0  1  1  1 +
@
```

```
alterbit.inv
File Search Options Help
transition sub/sur/invariants for net 0.alterbit :
semipositive transition invariants =
Nr.      0  1  2  3  4  5  6  7  8  9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
-----
1 |      1  1  1  0  1  1  1  0  1  1  1  1  1  1  0  0  0  0  0  0
2 |      0  0  0  0  0  1  0  1  0  0  0  0  0  0  0  1  0  0  0  0
3 |      0  0  0  0  0  1  0  1  1  0  0  0  0  0  0  0  1  0  1  0
4 |      1  1  1  0  1  1  1  0  1  0  0  1  0  0  0  0  0  0  1  1
5 |      0  1  0  1  0  0  0  0  0  0  0  0  0  0  1  0  0  0  0  0
6 |      0  1  0  1  0  0  0  0  0  0  0  1  0  0  0  0  0  1  0  1
7 |      0  1  0  1  0  1  0  1  1  1  1  1  1  1  0  0  1  1  0  0
@
Name: /home/bartha/petrinet/ped/alterbit.inv Size: 940 Bytes
```

Charlie: Egy másfajta megjelenítési formátum

minimal semipositive place invariants=				minimal semipositive transition invariants=			
1		1.data_x	:1,	1		0.lose_x	:1,
		2.data_y	:1,			4.sdata_x_0	:1,
		5.empty_data	:1			14.tout_x	:1
2		0.ack_0	:1,	2		2.lose_0	:1,
		3.ack_1	:1,			4.sdata_x_0	:1,
		4.empty_ack	:1			11.sack_0	:1,
3		6.rts_x	:1,	3		14.tout_x	:1,
		7.queue_x	:1,			18.drop_x	:1
		8.wfa_0	:1,			4.sdata_x_0	:1,
		9.queue_y	:1,			11.sack_0	:1,
		10.rts_y	:1,			14.tout_x	:1,
		11.wfa_1	:1			17.drop_0	:1,
4		12.wait_0	:1,	4		18.drop_x	:1
		13.buffer_x	:1,			4.sdata_x_0	:1,
		14.ok_x	:1,			5.rdata_y_1	:1,
		15.wait_1	:1,			6.sack_1	:1,
		16.buffer_y	:1,			7.rack_0	:1,
		17.ok_y	:1			8.rack_1	:1,
						9.sdata_y_1	:1,
						10.rdata_x_0	:1,
						11.sack_0	:1,
						12.put_x	:1,
						13.put_y	:1,
						20.proc_x	:1,
						21.proc_y	:1

PetriDotNet: Invariáns analízis

The screenshot displays the PetriDotNet application interface. On the left, the 'Háló tulajdonságai' (Network Properties) window is open, showing two 'ShowInvariants' buttons. The first button has the expression `{lose(x), sdata(x,0), tout(x)}` and the second has `{ack_0, ack_1, empty(ack)}`. Below these is a 'P-Invariants' dialog box.

The 'P-Invariants' dialog box contains the following text:

```
List of P-Invariants calculated by Martinez-Silva algorithm  
Calculation finished in 0,00 ms. (places=18,  
transitions=22)  
{ack_0, ack_1, empty(ack)}  
{data_x, empty(data), data_y}  
{rts_x, queue_x, wfa_0, rts_y, wfa_1, queue_y}  
{wait_0, buffer_x, ok_x, ok_y, buffer_y, wait_1}
```

At the bottom of the dialog is an 'OK' button.

On the right, the 'T-Invariants' window is open, displaying a list of T-Invariants calculated by the Martinez-Silva algorithm. The text in this window is:

```
List of T-Invariants calculated by Martinez-Silva algorithm  
Calculation finished in 15,60 ms. (places=18, transitions=22)  
{lose(x), sdata(x,0), tout(x)}  
{lose(y), sdata(y,1), tout(y)}  
{rack(1), put(x), sdata(x,0), rack(0), sdata(y,1), put(y), drop(y), sack(0), drop(x), sack(1)}  
{lose(1), sdata(y,1), tout(y), drop(y), sack(1)}  
{drop(1), sdata(y,1), tout(y), drop(y), sack(1)}  
{lose(y), rack(1), put(x), sdata(x,0), rack(0), sdata(y,1), put(y), tout(y), drop(y), sack(0), drop(x), sack(1)}  
{lose(0), sdata(x,0), tout(x), sack(0), drop(x)}  
{sdata(x,0), tout(x), drop(0), sack(0), drop(x)}  
{lose(x), rack(1), put(x), sdata(x,0), tout(x), rack(0), sdata(y,1), put(y), drop(y), sack(0), drop(x), sack(1)}  
{lose(x), lose(y), rack(1), put(x), sdata(x,0), tout(x), rack(0), sdata(y,1), put(y), tout(y), drop(y), sack(0), drop(x), sack(1)}  
{rack(1), put(x), sdata(x,0), rack(0), sdata(y,1), put(y), rdata(x,0), proc(x), sack(0), proc(y), rdata(y,1), sack(1)}  
{lose(x), rack(1), put(x), sdata(x,0), tout(x), rack(0), sdata(y,1), put(y), rdata(x,0), proc(x), sack(0), proc(y), rdata(y,1), sack(1)}  
{rack(1), put(x), sdata(x,0), rack(0), sdata(y,1), put(y), rdata(x,0), proc(x), drop(y), sack(0), drop(x), proc(y), rdata(y,1), sack(1)}  
{lose(0), rack(1), put(x), sdata(x,0), tout(x), rack(0), sdata(y,1), put(y), rdata(x,0), proc(x), sack(0), drop(x), proc(y), rdata(y,1), sack(1)}  
{rack(1), put(x), sdata(x,0), tout(x), rack(0), sdata(y,1), put(y), drop(0), rdata(x,0), proc(x), sack(0), drop(x), proc(y), rdata(y,1), sack(1)}  
{lose(x), rack(1), put(x), sdata(x,0), tout(x), rack(0), sdata(y,1), put(y), rdata(x,0), proc(x), drop(y), sack(0), drop(x), proc(y), rdata(y,1), sack(1)}  
{lose(x), rack(1), put(x), sdata(x,0), tout(x), rack(0), sdata(y,1), put(y), rdata(x,0), proc(x), drop(y), sack(0), drop(x), proc(y), rdata(y,1), sack(1)}  
{lose(x), lose(y), rack(1), put(x), sdata(x,0), tout(x), rack(0), sdata(y,1), put(y), tout(y), rdata(x,0), proc(x), drop(y), sack(0), drop(x), proc(y), rdata(y,1), sack(1)}  
{lose(x), lose(1), rack(1), put(x), sdata(x,0), tout(x), rack(0), sdata(y,1), put(y), tout(y), rdata(x,0),
```

An 'OK' button is located at the bottom right of the 'T-Invariants' window.

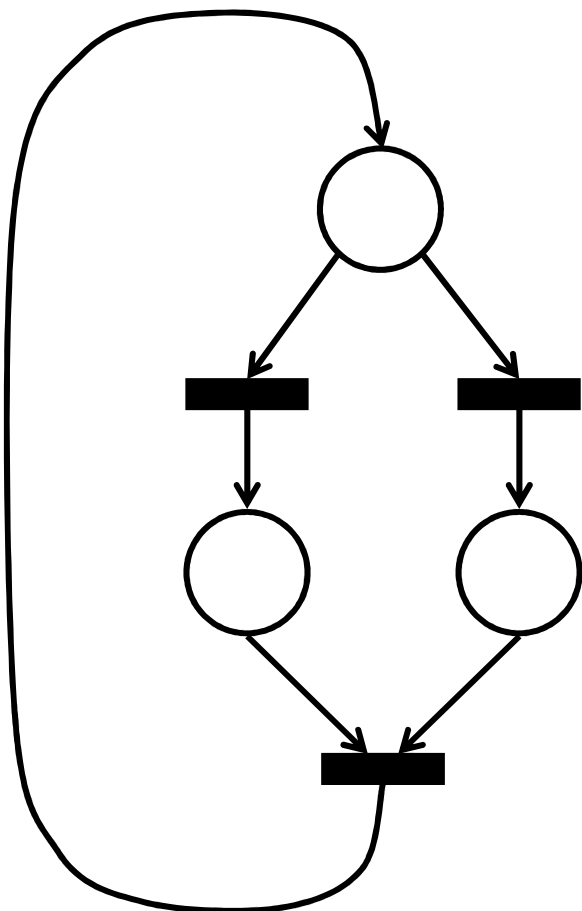
További strukturális tulajdonságok

Strukturális élőség

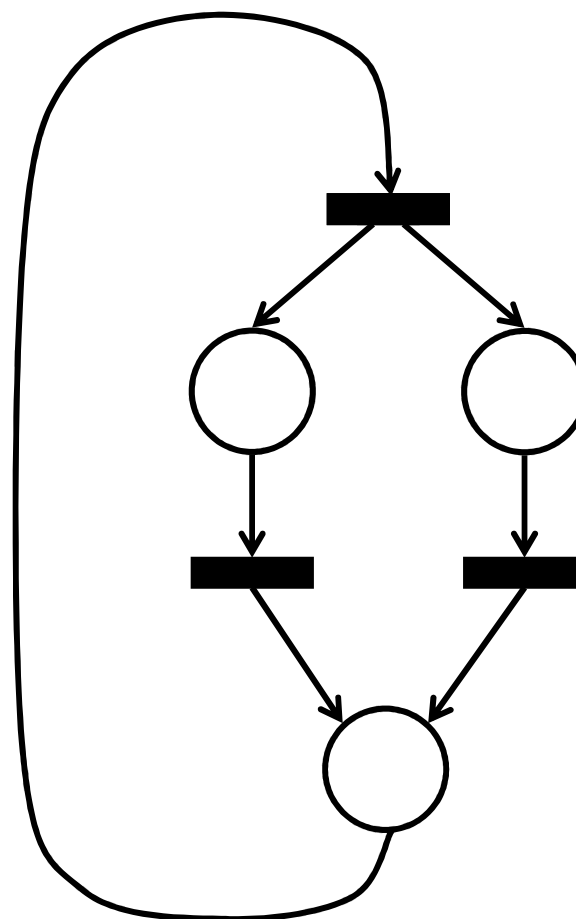
- Egy N Petri háló strukturálisan élő, ha létezik olyan M_0 kezdőállapota, amelyben (N, M_0) (L_4) -élő
  - Szükséges feltétel: erősen összekötött gráf struktúra
  - Jelölt gráfok: egy (G, M_0) jelölt gráf a.c.s.a. élő, ha M_0 állapotban minden G -beli irányított körben van legalább egy token $\rightarrow$ minden jelölt gráf strukturálisan élő
  - FC hálók: egy szabad választású háló strukturálisan élő, ha minden N -beli szifon tartalmaz csapdát
  - Általános (közönséges) Petri hálókra a strukturálisan élőség jellemzése (még) nem ismert

Strukturális élőség, korlátosság?

nincs élő jelölése

nincs nemüres biztos jelölése

Vezérelhetőség

- Egy N Petri háló teljesen vezérelhető, ha bármely korlátos M_0 kezdőállapot esetén:

$$\forall M_i, M_j : M_i, M_j \in R(N, M_0) \Rightarrow M_i \in R(N, M_j) \wedge M_j \in R(N, M_i)$$

– azaz bármely állapot elérhető bármely más állapotból

- Elégséges feltétel: $\text{rang}(\mathbf{W}^T) = m$

– mert $M_1 = M_0 + \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \rightarrow \mathbf{W}^T \vec{\sigma} = \Delta M$

– rangfeltétel: $\text{rang}(\mathbf{W}^T) = \text{rang}(\mathbf{W}^T \mid \Delta M) = m$

ahol m a helyek száma.

- Ue. szükséges feltétel is jelölt gráfok esetén

Strukturális korlátosság

- Egy N Petri háló strukturálisan korlátos, ha bármely korlátos M_0 kezdőállapotra korlátos marad
- Feltétele: létezik egy m pozitív komponensű $\vec{\mu}$

$$\boxed{\vec{\mu} > 0, \mathbf{W}\vec{\mu} \leq 0}$$

- Szükségesség: $M \in R(N, M_0) \rightarrow M = M_0 + \mathbf{W}^T \vec{\sigma}, \vec{\sigma} \geq 0$
  - átrendezve: $M^T \vec{\mu} = M_0^T \vec{\mu} + \underbrace{\vec{\sigma}^T \mathbf{W} \vec{\mu}}_{\mathbf{W}\vec{\mu} \leq 0, \vec{\sigma} \geq 0} \leftarrow \text{felhasználjuk a feltételt}$
(belső szorzat)
  - felső korlát: $M^T \vec{\mu} \leq M_0^T \vec{\mu} \Rightarrow M(p) \leq \frac{M_0^T \vec{\mu}}{\mu_p}$

Strukturális korlátosság: elégségesség

- $\vec{\mu} > 0, \mathbf{W}^T \vec{\mu} \leq 0$ feltétel elégséges is, mert
  - egyébként $\exists \vec{\sigma} \geq 0: \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \geq 0$

$$\exists M, M_0 : M - M_0 = \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \geq 0 \rightarrow M \geq M_0$$

- ekkor megfelelő M_0 választásával $\vec{\sigma}$ tetszőlegesen sokszor végrehajtható és N nem korlátos

Lineáris mátrixegyenlőtlenségek

vagy az egyik, vagy a másik megoldható

<i>Lemma</i>	Rendszer ₁	$\oplus$	Rendszer ₂
Minkowski-Farkas	$\mathbf{W}^T \vec{\sigma} \geq \vec{b}, \vec{\sigma} \text{ tetszőleges}$		$\mathbf{W} \vec{\mu} = 0, \vec{\mu} \geq 0, \vec{\mu}^T \vec{b} > 0$
Minkowski-Farkas	$\mathbf{W}^T \vec{\sigma} \geq \vec{b}, \vec{\sigma} \geq 0$		$\mathbf{W} \vec{\mu} \leq 0, \vec{\mu} \geq 0, \vec{\mu}^T \vec{b} > 0$
Stiemke	$\mathbf{W}^T \vec{\sigma} \geq 0, \vec{\sigma} \text{ tetszőleges}$ → nem konzervatív		$\mathbf{W} \vec{\mu} = 0, \vec{\mu} > 0$ → konzervatív
Farkas	$\mathbf{W}^T \vec{\sigma} \geq 0, \vec{\sigma} \geq 0$ → nem strukturálisan korlátos		$\mathbf{W} \vec{\mu} \leq 0, \vec{\mu} > 0$ → strukturálisan korlátos

Konzervativitás

- Egy N Petri háló (részlegesen) konzervatív, ha bármely korlátos M_0 és $M \in R(N, M_0)$ állapotra minden (néhány) $p \in P$ helyhez található egy μ_p pozitív egész súlytényező, hogy $M \vec{\mu} = M_0 \vec{\mu} = \text{állandó}$
- Szükséges és elégséges feltétel:

$$\boxed{\exists \vec{\mu} \geq 0 : \mathbf{W} \vec{\mu} = 0}$$

Ismételhetőség

- Egy N Petri háló (részlegesen) ismételhető, ha létezik olyan M_0 kezdőállapot és M_0 -ből induló σ tüzelési szekvencia, hogy minden (néhány) $t \in T$ tranzíció végtelen sokszor tüzel σ -ban

- Szükséges és elégséges feltétel: $\exists \vec{\sigma} \geq 0 : \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \geq 0$

– Bizonyítás: $\exists \vec{\sigma} > 0 : \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \geq 0$

$$\exists M, M_0 : M - M_0 = \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \geq 0 \rightarrow M \geq M_0$$

– ekkor megfelelő M_0 választásával $\vec{\sigma}$ tetszőlegesen sokszor végrehajtható

Konzisztencia

- Egy N Petri háló (részlegesen) konzisztens, ha létezik olyan M_0 kezdőállapot és M_0 -ből induló és M_0 -ba visszavezető σ tüzelési szekvencia, hogy minden (néhány) $t \in T$ tranzíció legalább egyszer tüzel σ -ban
- Szükséges és elégséges feltétel: $\boxed{\exists \vec{\sigma} \geq 0 : \mathbf{W}^T \vec{\sigma} = 0}$
≠
- Bizonyítás: ismételhetőség feltételénél látott módon

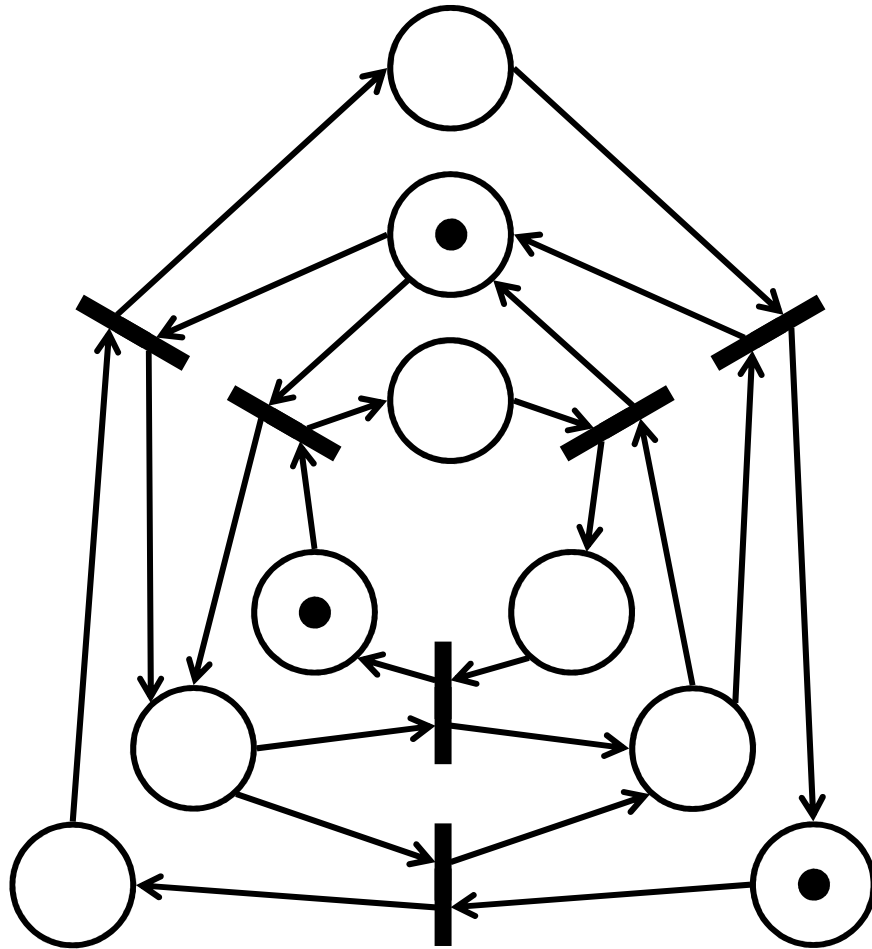
Strukturális B-fairség

- Két tranzíció strukturálisan B-fair, ha bármely M_0 kezdőállapot esetén B-fair (korlátos fair) relációban állnak.
- Egy N Petri háló B-fair, ha bármely két tranzíciója esetén a B-fair reláció teljesül
- Egy N Petri háló strukturálisan B-fair, ha bármely M_0 kezdőállapotra a háló B-fair
  - B-fair reláció ekvivalencia reláció $\rightarrow$ tranzíciókat ekvivalencia osztályokba csoportosítja
  - Strukturális B-fair reláció $\rightleftarrows$ B-fair reláció

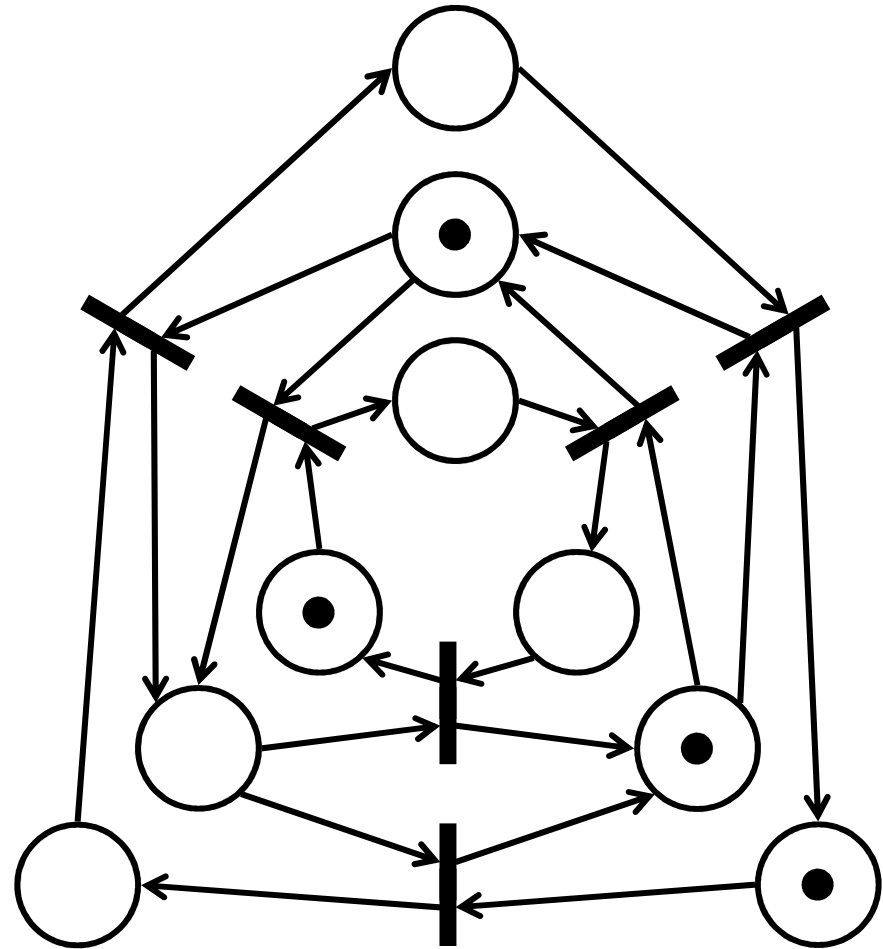
Strukturális B-fairség feltétele

- Egy strukturálisan korlátos Petri háló a.cs.a. strukturálisan B-fair, ha
  - konzisztens és csak egy minimális nemnegatív T-invariánsa van, vagy
  - nem konzisztens és nincs minimális nemnegatív T-invariánsa
- Minden erősen összekötött jelölt gráf strukturálisan B-fair

B-fair, de nem strukturálisan B-fair háló

élő és B-fair M_0

élő, de nem B-fair M_0

Összefoglalás

	Tulajdonság	Szükséges és elégséges felt.
SB	Strukturálisan korlátos	$\exists \vec{\mu} > 0, \mathbf{W}\vec{\mu} \leq 0$ (vagy $\nexists \vec{\sigma} > 0, \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \geq 0$) ≠
CN	Konzervatív	$\exists \vec{\mu} > 0, \mathbf{W}\vec{\mu} = 0$ (vagy $\nexists \vec{\sigma}, \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \geq 0$) ≠
PCN	Részlegesen konzervatív	$\exists \vec{\mu} \geq 0, \mathbf{W}\vec{\mu} = 0$ ≠
RP	Ismételhető	$\exists \vec{\sigma} > 0, \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \geq 0$
PRP	Részlegesen ismételhető	$\exists \vec{\sigma} \geq 0, \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \geq 0$ ≠
CS	Konzisztens	$\exists \vec{\sigma} > 0, \mathbf{W}^T \vec{\sigma} = 0$ (vagy $\nexists \vec{\mu}, \mathbf{W}\vec{\mu} \geq 0$) ≠
PCS	Részlegesen konzisztens	$\exists \vec{\sigma} \geq 0, \mathbf{W}^T \vec{\sigma} = 0$ ≠

További strukturális tulajdonságok

Ha	Akkor
N strukturálisan korlátos és strukturálisan élő	N konzervatív és konzisztens.
$\exists \vec{\mu} \geq 0, \mathbf{W} \vec{\mu} \underset{\neq}{\leq} 0$	Létezik nem élő M_0 N -hez. N nem konzisztens.
$\exists \vec{\mu} \geq 0, \mathbf{W} \vec{\mu} \underset{\neq}{\geq} 0$	(N, M_0) nem korlátos egy élő M_0 esetén. N nem konzisztens.
$\exists \vec{\sigma} \geq 0, \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \underset{\neq}{\leq} 0$	Létezik nem élő M_0 strukturálisan korlátos N -hez. N nem konzisztens.
$\exists \vec{\sigma} \geq 0, \mathbf{W}^T \vec{\sigma} \underset{\neq}{\geq} 0$	N nem strukturálisan korlátos. N nem konzervatív.